

DOLENJSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

KNJIŽNICA
CA

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za izvozništvo 900 din oz. 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24
Stev. 13 (316) Leto VII Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Golc
NOVO MESTO, 30. MARCA 1955 Uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25 Pošta
Telefonski uredništva in uprave št. 127 Rokopisov se vračamo. Tiska: Časopisno založniško podjetje »Slov. poročevalce« in Ljubljani. Za tisk odgovarja Frane Plevel.

Z OBČNEGA ZBORA
DOLENJSKIH GASILCEV
V NOvem MESTU

Kritična ocena dobrih in slabih strani v gasilstvu

Za kvalitetno, množično in socialistično kulturo

Po končanih občinskih gasilskih konferencah v okraju, na katerih so bile obnovane občinske gasilske zveze, je bila 25. marca v Novem mestu konferenca občinskih delegatov, ki so izvolili plenim Dolenjske gasilske zveze, nadzorni odbor in 6 delegatov za republiško gasilsko skupščino. V uvodu je predsednik Okrajne gasilske zveze Ljudez Mirtič ugotovil, da se vabijo na važno konferenco niso odzvali vsi predstavniki OLO, OBLO, okrajnega odbora SZDL, LMS, okrajnega komiteja ZKS, Državnega zavarovalnega zavoda in drugi. Udeležila sta se samo zastopniki Tajništva za notranje zadeve ter poveljniki Republiške gasilske zveze Miro Spicar.

Podčasnikov z izpiti. Šibka strokovna izvešanost dojenjških gasilcev jih v republiškem merilu potiska na zadnje mesto. Samo v devetih društvih imajo tudi pionirske desetine. Lani je bilo na območju prajšnjega novomeškega okraja 18 požarov, ki so povzročili okoli 36 milijonov din škoda. Najhujši požar je bil v Sušicah, ki je povzročil za 30 milijonov din škoda. S svojim nastopom so gasilci obvarovali najmanj 150 milijonov din ljudskega imetja. V Beli krajini je bilo lani 11 požarov, ki so povzročili 7 milijonov din škoda. Koliko škoda so tam preprečili gasilci, v poročilu ni bilo navedeno. Ostro je obsodil početje šentruperskih gasilcev v primeru, ki ga je obravnaval tudi naš list. Krivci za to početje bodo kaznovani.

Lani so gasilske enote novomeškega okraja sodelovale na festivalu v Sevnici. Pri nastopu so se izkazali novomeški pionirji, ki so dosegli 2. mesto, prav tako so želi splošno priznanje pionirji iz Smolenje vas za posebno točko, kot tudi ženska desetica in Šentlovrenca za folklorni nastop.

Referent za strojni park je poročal, da imajo društva 12 avtomobilov, (večinoma zelo slabih), 94 motorov in 34 ročnih brigad. Devet društev je brez vsake opreme, 21 motorje je potrebnih popravil. Zaradi slabih strokovnih usposobljenosti je ravnanje s stroji naravnost škodljivo. Tako so v Smarjeti skoraj popolnoma uničili novo motorčko, še predno so jo preizkusili pri požaru. Strojniškega tečaja pa se je udeležilo le 25 gasilcev.

V razpravi so poročili, da delegati dokaj poudarjali potrebo po večji finančni pomoči za gradnjo domov in nakup opreme. Jakič iz Straže je dejal, da po posevali premalo pažnje strokovnemu delu članov. Premalo je v društvih

tuji izobraževanje. Fink iz Smitihela je menil, da je v njihovem društvu padla morala, ker je bil v Dolenjskem listu objavljen članek, ki ni bil resničen, nanašal pa se je na njihove pionirje. PGD NOVOLES v Soteski ima namen graditi gasilski dom, ker mu oprema propada, pa ne dobi odobritve načrta. Martin Čubelj iz Metlike je menil, da je neekspeditivnost velika slabost društev, da pa so društva na Dolenjskem pri dodeljevanju republiške pomoči zastopljena, odnosno na zadnjem mestu. Tudi on je poudaril, da časopis lahko vpliva dobro ali slabo na moralno gasilce, kajti tudi oni so bili prizadeti z neko objavo o poteku gašenja požara. Skučina iz Mirne je pribral, da v gasilskih društvih pogrešajo vodilne člane političnih organizacij. S tem bi odpadel vzrok za kritike. Sploh bi morali imeti lokalni politični oblasti organi več razumevanja za gasilstvo.

Razprava je pokazala, da stalno molečevanje za pomoč društvom ni vedno na mestu. Društva razpolagajo z blizu 2 in pol milijona din gotovine, od tega je 604.000 din v ročnih blaginjah in pri zasebnikih. Tovarji Spicar je obsodil težnjo posameznih krajev, da hočejo prejšnjim gasilski dom, predno je v vsaj rešeno vprašanje vode in predno imajo kakšno opremo. Glede pomoči Dolenjski se imajo prav metilski gasilci najmanjši vzrok pritoževati, saj so dobili nov gasilski avtomobil in več druge opreme. Poudaril je tudi, da je treba imeti za strokovno vzgojo članov izdelan načrt in ga tudi dosledno izvajati. Za dobre primere je treba dati priznanja, za negativne pa kazni.

Predsednik OKG tovariš Mirtič je v poročilu kritično ocenil stanje v gasilstvu. V republiškem merilu je dolenjsko gasilstvo na zadnjem mestu. Ne po vseh vrstah dejavnosti, pač pa na splošno. V okraju je 123 prostovoljnih gasilskih društev, od katerih pa eno (Vrhtrebnje) obstaja le na papirju. Društva imajo 6.525 aktivnih članov. Se vedno je v društvih dokaj stara miselnost in oklepanje za davno preživeli načeli. Društva so velikokrat ločena od ostalih organizacij in tudi od organov oblasti, zato v njihove vrste le počasi prodira napreden socialistični duh. Ponovno je obsodil dejstvo, da je v društvih še vedno nad 1.000 članov, ki niso člani SZDL, čeprav je bil že sprejet sklep, da se vsi gasilci vključijo v SZDL. Premalo delajo društva tudi na razširjanju članstva, na vključevanju žena in mladine. Pod navidezno »nepolitičnostjo« se večkrat skrivajo neosocialistične težnje posameznikov in verska oboležja.

Referent za strojni park je poročal, da imajo društva 12 avtomobilov, (večinoma zelo slabih), 94 motorov in 34 ročnih brigad. Devet društev je brez vsake opreme, 21 motorje je potrebnih popravil. Zaradi slabih strokovnih usposobljenosti je ravnanje s stroji naravnost škodljivo. Tako so v Smarjeti skoraj popolnoma uničili novo motorčko, še predno so jo preizkusili pri požaru. Strojniškega tečaja pa se je udeležilo le 25 gasilcev.

V razpravi so poročili, da delegati dokaj poudarjali potrebo po večji finančni pomoči za gradnjo domov in nakup opreme. Jakič iz Straže je dejal, da po posevali premalo pažnje strokovnemu delu članov. Premalo je v društvih

tuji izobraževanje. Fink iz Smitihela je menil, da je v njihovem društvu padla morala, ker je bil v Dolenjskem listu objavljen članek, ki ni bil resničen, nanašal pa se je na njihove pionirje. PGD NOVOLES v Soteski ima namen graditi gasilski dom, ker mu oprema propada, pa ne dobi odobritve načrta. Martin Čubelj iz Metlike je menil, da je neekspeditivnost velika slabost društev, da pa so društva na Dolenjskem pri dodeljevanju republiške pomoči zastopljena, odnosno na zadnjem mestu. Tudi on je poudaril, da časopis lahko vpliva dobro ali slabo na moralno gasilce, kajti tudi oni so bili prizadeti z neko objavo o poteku gašenja požara. Skučina iz Mirne je pribral, da v gasilskih društvih pogrešajo vodilne člane političnih organizacij. S tem bi odpadel vzrok za kritike. Sploh bi morali imeti lokalni politični oblasti organi več razumevanja za gasilstvo.

Razprava je pokazala, da stalno molečevanje za pomoč društvom ni vedno na mestu. Društva razpolagajo z blizu 2 in pol milijona din gotovine, od tega je 604.000 din v ročnih blaginjah in pri zasebnikih. Tovarji Spicar je obsodil težnjo posameznih krajev, da hočejo prejšnjim gasilski dom, predno je v vsaj rešeno vprašanje vode in predno imajo kakšno opremo. Glede pomoči Dolenjski se imajo prav metilski gasilci najmanjši vzrok pritoževati, saj so dobili nov gasilski avtomobil in več druge opreme. Poudaril je tudi, da je treba imeti za strokovno vzgojo članov izdelan načrt in ga tudi dosledno izvajati. Za dobre primere je treba dati priznanja, za negativne pa kazni.

Predsednik OKG tovariš Mirtič je v poročilu kritično ocenil stanje v gasilstvu. V republiškem merilu je dolenjsko gasilstvo na zadnjem mestu. Ne po vseh vrstah dejavnosti, pač pa na splošno. V okraju je 123 prostovoljnih gasilskih društev, od katerih pa eno (Vrhtrebnje) obstaja le na papirju. Društva imajo 6.525 aktivnih članov. Se vedno je v društvih dokaj stara miselnost in oklepanje za davno preživeli načeli. Društva so velikokrat ločena od ostalih organizacij in tudi od organov oblasti, zato v njihove vrste le počasi prodira napreden socialistični duh. Ponovno je obsodil dejstvo, da je v društvih še vedno nad 1.000 članov, ki niso člani SZDL, čeprav je bil že sprejet sklep, da se vsi gasilci vključijo v SZDL. Premalo delajo društva tudi na razširjanju članstva, na vključevanju žena in mladine. Pod navidezno »nepolitičnostjo« se večkrat skrivajo neosocialistične težnje posameznikov in verska oboležja.

Tovariš Mirtič je ocenil društva tudi po posameznih akcijah. Poročevalska služba je skrajno slaba. Pri prodaji srečk gasilske loterije so se najbolj izkazala društva v semiški občini, kjer so prodali prav vse srečke, dalje v Metliki, kjer so jih prodali skoraj 95 odstotkov, medtem ko so jih v Suhji krajini prodali le 45 odstotkov. Gralal je primer, da ima le 88 društev naročen Gasilski vestnik, v okraju pa prihaja za 6.500 gasilcev le 189 izvodov tega vestnika.

Poveljniki OKG Janko Milič je v poročilu ocenil strokovno plat gasilcev. V okraju so samo trije gasilski častniki z izpiti, premalo pa je tudi

sečno na družinskega člana. Varnostni dodatek pripada torej samo dosežanim upokojencem z minimalno pokojnino v višini razlike med zakonito in njihovo nima minimalno pokojnino. Upokojencem pa se prizna varstveni dodatek samo na njihovo zahtevo, če predložijo tudi ustrezne dokaze o gnojnem stanju. Zahtevki za varstveni dodatek se vložijo na posebni uskovini, ki si ji lahko nabavijo v trgovinah s papirjem.

Upokojenci, ki so že vložili zahtevek za varstveni dodatek, bodo v kratkem prejeli zaključne ali odklonilne odločbe. Če predložijo dokazi o gnojnem stanju niso bili popolni, se bo reševanje njihovih zahtevkov nekoliko zavleklo. Ako je varstveni dodatek priznan, bodo upokojenci za april prejeli dosežano pokojnino, če je v zahtevku že odločeno. Upokojencem, katerim je zahtevku za varstveni dodatek zavrnjen, bodo za april prejeli samo zakonito pokojnino, enako kot kateri zahtevku se ni dokončno rešen. Ako bo njih predlogu ugodeno, bodo razliko naknadno prejeli.

Ugovarjajo, da pri zavodu do danes ni vložilo zahtevke za varstveni dodatek nad 35 upokojencev z minimalno pokojnino. V kolikor zahtevka ne mislijo vložiti, ker imajo previsok davek, je treba v red. Vsi ti bodo za april prejeli samo zakonito pokojnino. Vse ki mislijo že vložiti zahtevek, POZIVAMO da ga vložijo na predpisani uskovini vsaj do 31. marca 1956, ako hočejo dobiti razliko med zakonito in kasnejši predlog se bo izplačeval varstveni dodatek šele od prvega dne po predložitvi predloga in potrebnih dokazov s tekočim nakazilom za april pa jim razlike ne bo mogoče nakazati, ker bodo nakazila te dni oddana na banko.

Ugovarjajo, da pri zavodu do danes ni vložilo zahtevke za varstveni dodatek nad 35 upokojencev z minimalno pokojnino. V kolikor zahtevka ne mislijo vložiti, ker imajo previsok davek, je treba v red. Vsi ti bodo za april prejeli samo zakonito pokojnino. Vse ki mislijo že vložiti zahtevek, POZIVAMO da ga vložijo na predpisani uskovini vsaj do 31. marca 1956, ako hočejo dobiti razliko med zakonito in kasnejši predlog se bo izplačeval varstveni dodatek šele od prvega dne po predložitvi predloga in potrebnih dokazov s tekočim nakazilom za april pa jim razlike ne bo mogoče nakazati, ker bodo nakazila te dni oddana na banko.

Ugovarjajo, da pri zavodu do danes ni vložilo zahtevke za varstveni dodatek nad 35 upokojencev z minimalno pokojnino. V kolikor zahtevka ne mislijo vložiti, ker imajo previsok davek, je treba v red. Vsi ti bodo za april prejeli samo zakonito pokojnino. Vse ki mislijo že vložiti zahtevek, POZIVAMO da ga vložijo na predpisani uskovini vsaj do 31. marca 1956, ako hočejo dobiti razliko med zakonito in kasnejši predlog se bo izplačeval varstveni dodatek šele od prvega dne po predložitvi predloga in potrebnih dokazov s tekočim nakazilom za april pa jim razlike ne bo mogoče nakazati, ker bodo nakazila te dni oddana na banko.

Ugovarjajo, da pri zavodu do danes ni vložilo zahtevke za varstveni dodatek nad 35 upokojencev z minimalno pokojnino. V kolikor zahtevka ne mislijo vložiti, ker imajo previsok davek, je treba v red. Vsi ti bodo za april prejeli samo zakonito pokojnino. Vse ki mislijo že vložiti zahtevek, POZIVAMO da ga vložijo na predpisani uskovini vsaj do 31. marca 1956, ako hočejo dobiti razliko med zakonito in kasnejši predlog se bo izplačeval varstveni dodatek šele od prvega dne po predložitvi predloga in potrebnih dokazov s tekočim nakazilom za april pa jim razlike ne bo mogoče nakazati, ker bodo nakazila te dni oddana na banko.

Tajništvo za notranje zadeve OLO Novo mesto obvešča lastnike in upravitelje motornih vozil, da se prvo redni letni tehnični pregled motornih vozil in registracija za leto 1956 dne 2. aprila s trajanjem do vključno 22. aprila t. l.

Gasilski avtomobil, kombi, traktorji-vlačilci, reševalna vozila in specialni avtomobili dne 11. aprila t. l.

Lastniki motornih vozil s področja bivšega okraja Crno, naj priprejajo svoja vozila na tehnični pregled dne 25. in 26. aprila od 8 do 12. in od 14. do 18. ure. Tehnični pregled vozil za to področje bo v Crnomlju.

Zamudni ki s področja Novega mesta morajo pripeljati svoja vozila na tehnični pregled dne 12. aprila t. l.

Na tehnični pregled morajo biti pripeljana tudi tista motorna vozila, ki so bila v letu 1954 že registrirana.

Lastnike in upravitelje motornih vozil, ki ne bi v določenem roku pripeljali svojih motornih vozil na tehnični pregled in registracijo, dostavljajo zadeve tajništvo za notranje zadeve OLO Novo mesto v dnevne tablice najpозnejše do 28. aprila 1956.

Lastnik vozila predloži tehnični komisiji prometno dovoljenje in izpolnjeno prijavo za poštisanje prometnega dovoljenja. Tiskovne so na razpolago v prometni pisarni TNZ, kjer dobite tudi druga potrebna pojasnila. Iz pisarne tajništva za notranje zadeve OLO Novo mesto

Nadomestne volitve v občini Predgrad
Za izpraznjeno mesto odbornika okrajnega zbora OLO Kobčevje v občini Predgrad ob Kolpi so v drugi volilni enoti razpisane nadomestne volitve. Volilna enota obsega vasi: Dol, Laze, Vrt, Hreljin, Prelesje, Kot, Sodevec, Dečina, Dolenji Radenci, Stari trg, Močile, Dekova vas in Kovača vas. V tej volilni enoti je prenehal mandat Juriju Prebliču. Volitve bodo v nedeljo 6. maja 1956.

Tehnični pregled in registracija motornih vozil za leto 1956
Tajništvo za notranje zadeve OLO Novo mesto obvešča lastnike in upravitelje motornih vozil, da se prvo redni letni tehnični pregled motornih vozil in registracija za leto 1956 dne 2. aprila s trajanjem do vključno 22. aprila t. l.

Priznanje novomeškemu Turističnemu društvu
Na zadnji seji upravnega odbora Turistične zveze Slovenije je komisija, ki je ocenjevala tekmovalne turističnih društev po Sloveniji v zvezi z jubilejnim letom in prireditvami v turističnem tednu, prisodila prvo nagrado in 150.000 din turistično opeševalnemu društvu v Idriji. Drugo nagrado je dobilo društvo iz Kranja, tretje iz Klope, četrto iz Skofje Loke, peto iz Novega mesta in šesto iz Bočva. V Sloveniji dela zdaj že 101 turistično društvo.

»Belokranjka«: novi prostori
Belokranjka, tov. pleterni in zaves, je dobro podjetje, znano po prvovrstnih izdelkih. Kolektiv šteje 104 člane. Dela samo po naročilih, ki jih ima dovolj, saj se zadostiti ne more vsem. Delajo v treh izmenah. Razen direktorja, mehanika, skladiščnika in knjigovodje so v podjetju zaposlene predvsem ženske. Temu razmerju primerno je sestavljen tudi delavski svet; v njem je 13 žensk in dva moška. Predsednik delavskega sveta je tovariška Valči Repko. Takšni delavski svet bo ostal tudi v bodoče, le da predvidevajo še več mladine. Nov odbor sindikalne podružnice, ki so 83 izvolili pred nedavnim, je pričel vneto delati.

»Belokranjka«: novi prostori
Belokranjka, tov. pleterni in zaves, je dobro podjetje, znano po prvovrstnih izdelkih. Kolektiv šteje 104 člane. Dela samo po naročilih, ki jih ima dovolj, saj se zadostiti ne more vsem. Delajo v treh izmenah. Razen direktorja, mehanika, skladiščnika in knjigovodje so v podjetju zaposlene predvsem ženske. Temu razmerju primerno je sestavljen tudi delavski svet; v njem je 13 žensk in dva moška. Predsednik delavskega sveta je tovariška Valči Repko. Takšni delavski svet bo ostal tudi v bodoče, le da predvidevajo še več mladine. Nov odbor sindikalne podružnice, ki so 83 izvolili pred nedavnim, je pričel vneto delati.

»Belokranjka«: novi prostori
Belokranjka, tov. pleterni in zaves, je dobro podjetje, znano po prvovrstnih izdelkih. Kolektiv šteje 104 člane. Dela samo po naročilih, ki jih ima dovolj, saj se zadostiti ne more vsem. Delajo v treh izmenah. Razen direktorja, mehanika, skladiščnika in knjigovodje so v podjetju zaposlene predvsem ženske. Temu razmerju primerno je sestavljen tudi delavski svet; v njem je 13 žensk in dva moška. Predsednik delavskega sveta je tovariška Valči Repko. Takšni delavski svet bo ostal tudi v bodoče, le da predvidevajo še več mladine. Nov odbor sindikalne podružnice, ki so 83 izvolili pred nedavnim, je pričel vneto delati.

»Belokranjka«: novi prostori
Belokranjka, tov. pleterni in zaves, je dobro podjetje, znano po prvovrstnih izdelkih. Kolektiv šteje 104 člane. Dela samo po naročilih, ki jih ima dovolj, saj se zadostiti ne more vsem. Delajo v treh izmenah. Razen direktorja, mehanika, skladiščnika in knjigovodje so v podjetju zaposlene predvsem ženske. Temu razmerju primerno je sestavljen tudi delavski svet; v njem je 13 žensk in dva moška. Predsednik delavskega sveta je tovariška Valči Repko. Takšni delavski svet bo ostal tudi v bodoče, le da predvidevajo še več mladine. Nov odbor sindikalne podružnice, ki so 83 izvolili pred nedavnim, je pričel vneto delati.

Obvestilo upokojencem
Upokojenci, katerim je zahtevku za varstveni dodatek zavrnjen, bodo za april prejeli samo zakonito pokojnino, enako kot kateri zahtevku se ni dokončno rešen. Ako bo njih predlogu ugodeno, bodo razliko naknadno prejeli.

Obisk v Belokranjki in v Belsadu
je lahko tov. Jazbinšek prišel v pisarno in se tam razgovorjal z vodilnim ljudmi kolektiva, stamoralna dva uslužbenca ven, kaj drugi dve ni bilo kje sest. Del pisarne imajo v drugi stavbi in proizvodni proces? Čudno da je podjetje sploh lahko donosno! Iz skladišča v Pezdircuvi hiši sprovljajo volno na predlino stroje v obrat predlince, ki je v bli-

je lahko tov. Jazbinšek prišel v pisarno in se tam razgovorjal z vodilnim ljudmi kolektiva, stamoralna dva uslužbenca ven, kaj drugi dve ni bilo kje sest. Del pisarne imajo v drugi stavbi in proizvodni proces? Čudno da je podjetje sploh lahko donosno! Iz skladišča v Pezdircuvi hiši sprovljajo volno na predlino stroje v obrat predlince, ki je v bli-

je lahko tov. Jazbinšek prišel v pisarno in se tam razgovorjal z vodilnim ljudmi kolektiva, stamoralna dva uslužbenca ven, kaj drugi dve ni bilo kje sest. Del pisarne imajo v drugi stavbi in proizvodni proces? Čudno da je podjetje sploh lahko donosno! Iz skladišča v Pezdircuvi hiši sprovljajo volno na predlino stroje v obrat predlince, ki je v bli-

je lahko tov. Jazbinšek prišel v pisarno in se tam razgovorjal z vodilnim ljudmi kolektiva, stamoralna dva uslužbenca ven, kaj drugi dve ni bilo kje sest. Del pisarne imajo v drugi stavbi in proizvodni proces? Čudno da je podjetje sploh lahko donosno! Iz skladišča v Pezdircuvi hiši sprovljajo volno na predlino stroje v obrat predlince, ki je v bli-

je lahko tov. Jazbinšek prišel v pisarno in se tam razgovorjal z vodilnim ljudmi kolektiva, stamoralna dva uslužbenca ven, kaj drugi dve ni bilo kje sest. Del pisarne imajo v drugi stavbi in proizvodni proces? Čudno da je podjetje sploh lahko donosno! Iz skladišča v Pezdircuvi hiši sprovljajo volno na predlino stroje v obrat predlince, ki je v bli-

je lahko tov. Jazbinšek prišel v pisarno in se tam razgovorjal z vodilnim ljudmi kolektiva, stamoralna dva uslužbenca ven, kaj drugi dve ni bilo kje sest. Del pisarne imajo v drugi stavbi in proizvodni proces? Čudno da je podjetje sploh lahko donosno! Iz skladišča v Pezdircuvi hiši sprovljajo volno na predlino stroje v obrat predlince, ki je v bli-

Ing. Jože Grein — pedesetletnik

V četrtek 29. marca, je tov. Ing. Jože Grein dopolnil pedeset let. Vsi poznamo tinega in skromnega moža kot vztrajnega in neutrudnega delavca v našem gradbeništvu, kjer kot priznan strokovnjak opravlja odgovorno in polno delo. Naš Jože izhaja iz rodbine, v kateri je delo v gradbeništvu že nekaj rodov naraven in v Sindi vesti pri Celovcu, obiskoval osnovne in sred-

OD 1. DO 9. APRILA BODO PROSLAVE 10-LETNICE MLADINSKIH DELOVNIH BRIGAD

V prvem tednu aprila bo mladina po vsej državi slovesno proslavila deseto obletnico dela mladinskih delovnih brigad. V tem tednu bodo brigadirji in komandanti MDB skupaj z vso mladino obujali spomine na lepe in težke dni dela, naporov, žrtve in uspehov MDB na mladinskih delovnih akcijah.

Pri okrajnih in občinskih komitetih se organizirajo štabi za proslave, da bi proslavljanje v resnici zajelo vso mladino. Centralni štab in vsi ostali štabi bodo organizirali interne proslave, sprejeme, zbornice, odprte spominske plosče na bivših mladinskih gradbiščih. Aktivni naj organizirajo svečane sestanke in razgovore z brigadirji, izlete in ekskurzije na bivša mladinska gradbišča, razstave in brigadirske večere, akademije in razne druge prireditve, kjer se bo mladina spominjala življenja in dela v mladinskih delovnih brigadah in seznanila z uspehi, ki so jih brigade dosegle.

Predsedstvo okrajnega komiteja LMS Novo mesto je postavilo »štab za proslave 10. obletnice mladinskih delovnih brigad, v katerem so naslednji tovarishi: Zvezne Sušterič, Jože Hartman, Vili Bartolj, Sergej Tborčevski in Vinko Blatnik.

V novomeškem okraju pripravljajo občinski mladinski komiteti akademije, povesod pa se bodo tudi pogovorili o izgradnji športnih objektov pri kolah. Vsaka šola naj bi letos dobila vsaj osnovno igrišče, čeprav še tako preprosto. Na seznam naj bi se zbrali vsi nekdanji brigadirji, ki so dejali pri obnovi mostu Otovca—Bumblerski, na mladinskih progih Sarajevci—Sarajevo, v Zelenjaku, na avtocesti, na Ljškaku v Novi Gorici, pri železniški progih Dutwje—Sežana, v Sempturu v Savinjski dolini, pri študentskem naselju v Ljubljani ali pri obnovi Novega mesta. Delovne akcije za igrišča naj bi bile povezane z mladinskim mesecem, ki bo v okraju od 25. maja do 25. junja. Okrajni komitej LMS želi tudi, da bi mladince in mladince, ki so bili večkrat na delovnih akcijah, sprejeli predstavniški ljudske oblasti.

B. P.

del na porušenih ali v vojni poškodovanih objektih je kot pomočnik nadzornega inženirja I. grupe pri Komandi gradbenega vodstva za obnovo proge Pragersko-Kotomba, ki je izvrševala rekonstrukcijo Turniškega nadvoza in Studenškega mostu in gradila novi provizorični most čez Dravo v Ptujju, s svojo vneto in sodelovanjem odlično pripomogel, da je bilo vse to delo izvršeno v krajšem času, kot je bilo določeno. Zato mu je Komanda gradbenega vodstva dne 31. julija 1945 izrekla pismo-nahvalo in priznanje. Od leta 1946 je zaposlen pri novomeškem gradbenem podjetju »Pionir«. Uspehi, ki jih je to podjetje v preteklih letih v našem gradbeništvu dosegalo, so v mnogem plod njegove izredne marljivosti, združene z obsežnim in globokim strokovnim znanjem.

Zato naj nam prijatelj Jože ne zamere, da se ga ob njegovem življenjskem jubileju spominjamo in mu iz vsega srca želimo še obilo uspehov!

Obisk v Belokranjki in v Belsadu
je lahko tov. Jazbinšek prišel v pisarno in se tam razgovorjal z vodilnim ljudmi kolektiva, stamoralna dva uslužbenca ven, kaj drugi dve ni bilo kje sest. Del pisarne imajo v drugi stavbi in proizvodni proces? Čudno da je podjetje sploh lahko donosno! Iz skladišča v Pezdircuvi hiši sprovljajo volno na predlino stroje v obrat predlince, ki je v bli-

je lahko tov. Jazbinšek prišel v pisarno in se tam razgovorjal z vodilnim ljudmi kolektiva, stamoralna dva uslužbenca ven, kaj drugi dve ni bilo kje sest. Del pisarne imajo v drugi stavbi in proizvodni proces? Čudno da je podjetje sploh lahko donosno! Iz skladišča v Pezdircuvi hiši sprovljajo volno na predlino stroje v obrat predlince, ki je v bli-

Fogled na del nove tovarne pleterni in zaves v Metliki

V Novem mestu vespovedo diha preteklost. Dobili smo muzej. Vsak kamen smo postavili tako, kakor bi ga postavili tudi dedje, če bi živeli. Ob cestah smo razprostirali arkade in dali Kristiji sveže lice. Na trgu spet žubori Kettejev vonjak.

Trdnina in Kette, kako odkrita, postena dolenska beseda.

V Novem mestu smo imeli nekaj tiskarno.

Trdnina in Ketteju smo že dali prostor pred rotovšem; nista samo mojstra slovenskega jezika — Dolenjski pomenita več: upornost, vera v lepše dni.

Preprosta razmišljanja

cesta po svobodni zemlji. Mlad človek je voljno testo; kakor ga mešaj, tako vzhaja. Živi v sedanjosti, a najraje gleda v bodočnost.

Polsen celotnega kulturnega življenja v Novem mestu, njegova ustvarjalna zamaknenost v preteklost, notranjmu svetu mladega Dolenjca kaj malo koristi. V Novem mestu

slovenske preteklosti, splošne človeške duhovne preteklosti? Mladim šolobveznim vsaka-krat šola, mladim ljudem, ki so šoli že odrasli, družbeno, največkrat kulturno prosvetno življenje. Kulturno prosvetno življenje v Novem mestu pa je na tako nezavidljivi višini, da si hodiš nekajkrat v Novomeščani v Kostanjevico k predstavam celjskega gledališča iskati duhovnega razvedrila.

pomanjkljiva kronika potovanja prosvetnega dela na Dolenjskem in predvojne prosvetnega življenja v Dolenjski metropoli in okolici. Iz te finančne in umetniške potrebne smrti se doslej še ni rodila nova revija.

Pojma publicistike in kritične publicistike lahko strme. Na Dolenjskem mnogo ljudi piše. Kako Dolenjska diha, kako politično, gospodarsko in kulturno raste, vse to nam pove vsak petek Dolenjski list. Nekaj tudi osrednji slovenski listi. Naši preprosti in izobraženi ljudje s pisano besedo sproti registrirajo gospodarska, politična in kul-

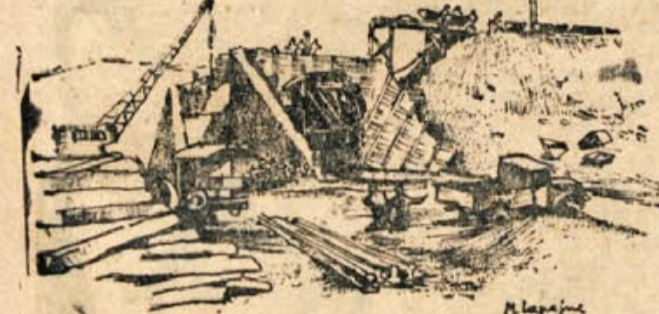
turna prizadevanja različnih dolenskih krajev in jih v Dolenjskem listu sporočajo javnosti. Vestnemu zgodovinarju bodo letniki Dolenjskega lista dragec vonj za študijsko spoznavanje medvojne (partizanski spomini) in povojnega družbenega življenja Dolenjske. Ne samo to: Dolenjski list postaja zaradi sorazmerno visoke naklade (saj se v nekaterih vseh predstavljata tisk samo v Dolenjskim listom) in zaradi izrazite napredne usmerjenosti vse bolj učinkovita in samostojna družbena sila Dolenjske, ki je ne smemo ob nobeni priliki podcenjevati in omalovaževati. Vez dolenjskih vasi s svojim upravnim središčem, vse vernejši odraz dela naših gospodarskih in družbenih organizacij. Vendar pa je samo ta živa tiskana beseda na Dolenjskem premalo. Morajo zadovoljiti trenutno potrebi

Znana je ljudska modrost, da ljudem čas pri delu mnogo hitreje teče kakor v brezdelju. To se morda tudi že sami čutili. Toda kljub temu smo se začudeno spogledali, ko smo praznovali deseto obletnico svobode. Kdaj so šla leta mimo? In res; morda niso ljudem pri delu v naših zgodovinskih letih in nikoli tako hitro tekla kot zadnjih 10 let. Toda nobeno desetletje v naši preteklosti ni toliko ustvarilo, kakor zadnje. Še nekaj; mladina ni pri nas še nikoli dosegla s takim navdušenjem in ljubeznijo, tako enotna in močnata gradila svoje bodočnosti.

Mi vsi, ki imamo več kot dvajset let, se dobro spominjamo prvih tridneh aprila in mesecov. Ze tako je stara Jugoslavija ustvarila za delavca dovolj revščine, toda naše ljudi je še huje zadelo razdejavanje vojne. Vse naše gospodarstvo je bilo skoraj razbito. Če bi tisti mladi ljudje, posebno še mladina, tako nesebično in požrtvovalno ne odstranili vojnih razvalin in posledic slabega predvojne gospodarjenja, bi se danes čutili v našem gospodarstvu občutek vrzeli. Zato smo takrat tehtali politično zrelost in naprednost naših ljudi, posebno še mladine z udeležbo na prostovoljnih delovnih akcijah in mladinskih delovnih brigadah. Ta merila politične zrelosti mladine so bila v takratnih naših tridneh gospodarskih razmerah popolnoma upravičena. Saj so prva povojna leta zahtevala mnogo truda in grovskega dela, če je hotelo naše gospodarstvo — tako prozajvalno moč, kakršno ima danes.

Z leti gospodarske politične in kulturne rasti pa se je marsikaj spremenilo. Kakor delo v mladinskih organizacijah, tako tudi merila politične zrelosti mladine. Naše življenje postaja zaradi našega vse večjega gospodarskega napredka vse višje organizirano, posebno še, ker z našo gospodarstvo pomočjo rastejo in se sprepletajo tudi različne oblike družbenega samoopravljanja. Visoko organizirano družbeno življenje pa ne zahteva od ljudi samo fizičnih delovnih sposobnosti, ampak tudi duhovne delovne sposobnosti. Na delovne delovne sposobnosti. Na delovne delovne sposobnosti. Na delovne delovne sposobnosti.

Novi odbor, ki ga bo izvolila v prvih dneh aprila skupščina belokranjskih študentov in študentov bivšega novomeškega okraja, bo izdelal obširen načrt svojega bodočega družbeno vzgojnega in politično naprednega dela v Ljubljani in doma v novomeškem okraju. Vsi komunisti-študentje predstavljajo posledično osnovno organizacijo ZKS, ki bo v temnem stiku z mladinskimi komiteji novomeškega okraja, posebno pa še z OK ZKS Novo mesto. Študentje komunisti so izvolili tudi svoje vodstvo — tri članski sekretariat. Posvetovanje študentov okraja Novo mesto in predstavnik občini sta v celoti uspela.

Marijan Lapajne: Doboj-Banjaluca, 29. kilometer

Trdnina je pisal Dolenjem naše besede.

Nekaj bomo odkrili spominjsko ploščo morda tudi na hiši, kjer je Dolenjska tiskala slovensko besedo. In tako se je zgodilo. Nesebično, navdušeno prizadevanje nas vseh je Novo mesto preobrazilo v lep spomenik naše kulturne in borbene preteklosti. Tudi naše spominjske plošče bodo v bodočnosti vznemirjale srca naših potomcev.

Največji zločin vsakega naroda je njegova mladina. Mladega človeka lahko vzgaja v obličje v črno srajco in mu med korakom čara bogastva tujih zemelj, lahko pa mu tudi pove, kod naj se vzpenja

smo res restaurirali nekaj re- prezentantov lepih zgradb, da lahko z ljudskimi pevci na novomeški mitnici iz leta 1775, zapojemo:

Človek, mu, ku mimu gries, ogled s vse stupničke, buš vidu dost okroglih vlez, sprejdi pa splet stebričke; nič ne dej, če z gankov plha, veji, u mestu našem, včlenost diha...

Nismo pa s kulturno prosvetnim in umetniškim delom med mladino v Novem mestu utrdili in postavili na betonske stebre mostu med dvema drugovom življenja: preteklostjo in bodočnostjo. Pove naj kdo, kdo razgrinja novomeški mladinski kulturna bogastva dolenske preteklosti,

Mens sana in corpore sano. In — smo za mlada telesa zgradili in nasuli zemlje ob Krki, ogradili atletske steze, na kandidski strani Krke za pralnico peska preoblikujemo travnik in stadion duhovnost mladih ljudi pa naj se pase na cesti. Novo mesto že vsa povojna leta zaman išče mladih prostora pod streho, dalo pa ji je obsežen prostor na soncu. Kaj zahteva rast našega gospodarstva in kulture, danesne visoko organizirano družbeno življenje, še vedno le prožnih misli in ne tudi vse večjega duhovnega bogastva vsakega posameznika? Kaj ni oboževanje žoge v Novem mestu (toda samo če ga primerjamo z izobraževalnimi napori mladega človeka in možnosti, da mu jih za izobražbo dajemo) le malo pretirano? Zakaj bi žoge ne smeli dajati mlademu človeku v roke ali na noge, naj rastejo misle, toda mladina naj si ustvari tudi bogat notranji svet, ki bo vsakemu človeku z razvojem človeške družbe vse bolj potreben. Ni si ga lahko ustvariti na cesti. Ze mnogo lažje v mladinski čitalnici ali predavalnici, ki je pa v Novem mestu ni.

Odsed dolenjskih političnih gospodarskih in prosvetnih razmer je tudi dolenska beseda: umetniška, kritična, publicistična, kronistična, kakršna že. Dolenjsko umetniško besedo bi lahko predstavljala danes že pokojna »Dolenjska prosveta«, kronistično glasilo prosvete novomeškega okraja. Vendar tej stvari vzporedni dolžnosti še daleč ni bila kos. Rodila se je umetniško blebda in prav tako slabokrvna umrla. Dolenjska prosveta ima stoji celo le kot

Brčko-Banovići — eno izmed naših nepozabnih doživetij

Odslej: en klub

Mladinski komitej je na pobudo OK ZKS Novo mesto in v dogovoru s predstavnik Kluba Dolenjskih visokošolskih študentov sobotno posvetovanje vseh študentov-komunistov okraja Novo mesto. Posvetovanja sta se kot gosta udeležila sekretar SZDL okraja Novo mesto Martin Zugelj, predsednica Zveze »Svoboda in prosveta« dr. Tatjana Belopavlovič, vodi pa ga je predsednik OK LMS Jurij Kebe. Na sestanku so študentje v nevezanem sproščeni pogovoru izmenjali misli s predstavniki ljudske oblasti ter sprejeli vrsto pomembnih sklepov, ki naj bi poživili tako delo v novi študentski organizaciji, kakor tudi delo med mladinjo Dolenjske. Pogovor je razdelil, da so doslej študentje vse premovali o gospodarskih, političnih in kulturnih problemih svojega domačega kraja, zato so prihajali že univerz večkrat popolnoma nespoznani, da bi se prve mesecne politične uspešno delovali. Večkrat prihajajo študentje iz univerz z nepravilnimi in neznanstvenimi pogledi na življenje in gospodarski razvoj naše socialistične družbe, hkrati pa prežet z idealizmom in klerikalizmom. Zato naj bi nova študentska organizacija — Zveza študentov okraja Novo mesto, poslej kot raste in v politično zrele delovala v svojem okraju, v svojem domačem kraju, prav tako pa naj bi napravila red tudi v svojih vretah.

Novi odbor, ki ga bo izvolila v prvih dneh aprila skupščina belokranjskih študentov in študentov bivšega novomeškega okraja, bo izdelal obširen načrt svojega bodočega družbeno vzgojnega in politično naprednega dela v Ljubljani in doma v novomeškem okraju. Vsi komunisti-študentje predstavljajo posledično osnovno organizacijo ZKS, ki bo v temnem stiku z mladinskimi komiteji novomeškega okraja, posebno pa še z OK ZKS Novo mesto. Študentje komunisti so izvolili tudi svoje vodstvo — tri članski sekretariat. Posvetovanje študentov okraja Novo mesto in predstavnik občini sta v celoti uspela.

MLADIM KULTURNIM DELAVCEM

Medtem ko se je mladina, ki se peva z raznimi pesnjami v umetnosti, v ostalih slovenskih pokrajinskih središčih združila v različna kulturno-umetniška društva, krožke in raznovrstne klube, so poljski umetniški stvaritelji tako v literaturi, slikarstvu, glasbi, kritiki itd. na Dolenjskem še vedno delo neorganiziranih posameznikov. Na pobudo Kluba dolenjskih visokošolskih študentov in študentov v Novem mestu posvetovanje mladih kulturnih delavcev Dolenjske. Posvetovanje bo šele odločilo kakšna oblika organizacije bi študentje in samim namlogom organizacije najbolje ustrežala. Ali naj organizirani mladi kulturni delavci predstavljajo sekcije oziroma društvo Kluba dolenjskih študentov, ali pa naj se zaradi pomembnosti kulturno umetniškega dela Dolenjske združijo v samostojno klubsko organizacijo, ki bi tudi določila glavne točke organizacijskih pravil. Vendar lahko že danes razmišljamo, da bo nova kulturno umetniška organizacija združevala mladino, ki

delo v različnih kulturno umetniških panogah, pa tudi delavce, kmečke in študentsko mladino. Pogoj za sprejem v članstvo bodo verjetno le določeni uspehi v umetniškem delovanju in ustvarjanju, ki jih bo ob vsakem kandidatu ocenil izvoljeni odbor nove organizacije, ob samem sprejemu pa tudi članstvo

»Dolenjski študentje je politično glasilo študentov okraja Novo mesto in literarno glasilo mladih ustvarjalcev Dolenjske.

»Dolenjski študentje ureja Vinko Blatnik.

Rokopise za vsako mes. številko pošljite do 10. v mesecu na naslov: uredništvo Dolenjskega študenta, Novo mesto-pp. 83

SODELAVCEM IN PRIJATELJEM »DOLENJSKEGA ŠTUDENTA«

Pred vsako številko Dolenjskega študenta pride pismo- noša večkrat na naše uredništvo. Vaša pisma govorijo, da si naše glasilo pridobiva vse širši krog prijateljev in rednih sodelavcev, vaše besede pa največkrat izražajo želje. Vendar pa vsem našim željam ne moremo ustreči; predvsem zaradi pomanjkanja prostora in zaradi kritične izbire poslanega gradiva. Ako bi objavljali samo vse pesmi, ki jih pošljete, bi morali vsak mesec izhajati na štirih straneh. Seveda bi to štiri strani ne bile kakšno posebno literarno razodetje na Dolenjskem, saj pošljate največkrat vse, kar napišete. Zato bo morda boljše, da poslej sami izbirate najboljše, kar ste napisali in le tisto pošljete. Te besede veljajo mladim pesnikom. Za praznične — še ena omejitev. Dvoje časopisnih strani mesečno si nikakor ne more privoščiti objavljanja romanov. Objavljali bomo le kratka prozna dela, kakor doslej. Premalo pa prihaja na naše uredništvo člankov in razprav, ki bi oblikovali politično podobo našega lista. Se eno propagandno navodilo: nenehno vpihajte na vašo okolico naj se naroča na Dolenjski list, saj bo vsak mesec prejela tudi naša glasilo.

Te besede niti najmanj ne povedo vsega, kar bi bilo ob tej priliki treba izreči, toda prostor je skopo odmerjen in v aprilu se bomo tako srečali na posvetovanju sodelavcev Dolenjskega študenta.

Uredništvo »Dolenjskega študenta«

MISEJEMO grad nam požanje

Pod tem naslovom sem pred 17 leti v peti šoli novomeške gimnazije pisal slovensko šolsko nalogo. Spominjam se te pete balade, ki nosi naslov »Miseje«, in v njej A. Askere opisuje, kako so puntarji v maju 1515 zavzeli Mehovsko grad pri Novem mestu, sem z vsakim mes. pisal in opisal sem upor mehovskih podložnikov, kakor sem si ga v svoji fantaziji a po- močno znanih zgodovinskih po- datkov predstavil.

Danes, spet približno. Pisem o Eraski gospodi in sosedih znanjskih, imena plemičev sem vzela iz zgodovinskih virov, uporabni ki so nastopajo kot neznanjaki, ki so kot poedine ostali pozabljeni. Čeprav so se družili uprebi božim in cesarskim postavam in zabiljevali staro pravdo. Kljub temu, da so njihove kosti še zdaj na strobine, se danes 24 to in bo- do živi. Živijo v našem spomi- nu. Njihova imena taktaj niso zmedla mesta v zgodovini, kajti takratni zgodovinarji so obklovali le usode gospodov. Skromni so živi in uporni kravzeli pod me- hovskimi utrdami za boljše živ- ljenje.

Naj jim s tem mislim postavim skromen spomenik!

Leto so imela in dobrih 400 let pozneje so ljudje v letih tihih va- strah pod Gorjanci smet dvignili prapor upora in s puško povedali

do s petimi obrambnimi stolpi, vidni. Na jugozahodni strani so skoraj tik obzidja velike navpične pečine, tako da je obzidje na tem mestu postavljeno skoraj na rob pečin. Z vrha je odlično razgled po vsej okolici in je bilo moč sovražnika že od daleč zaznati. Grad sam je varoval najbolj naravnama. Teško je bilo sovražniku napadati grad po taki strmini, če pa je le prodri do gra- du, mu je zastavilo pot močno in visoko obzidje. Tako je imel grad v nekdanje prilike vojskovnja idealen strateški položaj. V njem je bila tudi zaradi bližine turške meje nastanjena stalna in dobro vzdrževana vojska posadka. In vendar je ta trdi oreh padel v roke kmečkim puntarjem, ki vo- ljaško nezvežbani množici, ki ni imela drugega orožja kakor polje- sko orodje in primitivne sulice ter kije.

KAKŠEN JE PLOČAJ MEHOVSKEGA GRADU? Če sredi z Novega mesta po ce- sti, ki vodi preko Gorjancev v Metliko, se ti kmalu prikaže na pobočju Gorjenskega masiva ve- lika gora stožaste oblike. To je Mehovca. Grad je že zdavnaj v razvalinah. Ni jih moč videti, ker jih zakrva divja goščava, ki pre- rašča ostanke gradu. Po kakih 9 kilometrih hoje po cesti zaviješ na vrško pot na desno in kmalu si pod vzhodnim Mehovcem. Prilode se vzpenjati po goščavi, ugo- nef na koncu v goščavi in poče- no si upočen. Ko zagledaš pred seboj porušeno obzidje, prekoraj. Vrh ima 57 m nadmorske višine, hrib sam je na visoki in alje- stri. Orjaško tuda porušeno ob- zidje še danes prida v nekdanji mehiški gradu, ki je veljal v turških časih za trdnjavo. Grad je obklopalo močno obzidje, utrje-

Kakor navaja na tem mestu, so ob slovenskem kmečkem uporu leta 1515 na dan 17. maja (po Me- glerju na praznik Vnebohoda) zavzeli nekje tu, na gradu, o katerem poleg ostalega poročila, da stoji na visokem hribu tem hribu in da je med najbolj utrjenimi gorskimi gradovi, o čemer priča, jo močno obzidje in stolpi. Cim so se puntarji gradu polastili, ta- ko piše Valvasor, so tedanjega zakupnika Baltazarja Mündorfa, njegovega brata, kastelana Ga- snerja Wernekerja, Maxa Clisso in še 13 drugih plemičev, ki so grad hranili. Žve pometai preko zidov, tretjim posekali glave in jih z trnuli vred pometai čez obzidje. Zakupnikova snova so za- davali njuno mater Marijo roj. Ploščehor na so stekli in jo zelo naglašali skozi grajska vrata, kjer so jo pobili in njeno malo hčerko je rekla stara nevestina.

ALI JE TA VIR ZANESLJIV? Ne, tega ni mogoče trditi. Val- vasor sam ne izvaja od kod je le našel dobrih 100 let pozneje, vendar pa je tudi sam nel opl. svednja goode, ki je v grških ob- likah v telesu in le malo manjši oči vstavi, atenski otroka na so hoteli zavzeti, a ga je to prava, črna reliš stara nevestina. Za- davila so za 13 plemičev, vendar na so ostalovali Valvasorju, da študentje Maribor na bato- ronu so Valvasor in ontra da on vzhodna študentstva občutljiv- tena, na so študenti, atenski otroka, vti ki bi imeli vseh 13 otrok.

Na tretjem mestu istega dela

KAKO JE PRAVZAPRAV PADEL MEHOVSKI GRAD?

Zgodovinsko je dokazano, da je padel ta grad kot prvi pri uporu kmetov v Novomeški dolini, in je bil nekak znak za splošno vstajo. Zanimivo je, da so si vo- jniki neizkušeni, celo neznanstveni, za začetek ravno najbolj utrjen in težko dostopen grad. Otrpe- ni je ostalo vprašanje, kako so se ga polastili. Podrobnosti o tem nam žal, niti ohranjen, poleg tega pa vidimo, da so celo skozi sponki slovenski viri, ki sem jih navedel, v večji ali manjši meri različni med seboj ter ni mogo- če sprito tega nobenega od njih smiselno za zanesljivega. Delajo je le, da so se puntarji gradu po- lastili in se nad svojimi tlačitelji hudu maščevali.

Valvasor sicer govori na enem izmed omenjenih mest, da je grad v naskoku padel, plemiči, da so ga branili vendar si člove- čko težko predstavljajo, kako je mogla ta vojska nezvežbana in pičo oborožena »uboga gmajna« osvoboditi to težko dostopno gorsko utrdjavo, ki jo je branila celo številna, vojska izrjenja posad- ka. Morda so se puntarji poslu- žili kake zvižave? Morda so imeli v gradu svoje ljudi med stin- jani, da so jim odprli vrata? Nič se ne ve — vse to je samo ugibanje. Eno pa je gotovo, da ljudje, ki sta jih obupen položaj v tednji ferdinandi družbi (to je v tiskih, ko je bil v prid njihovih zemljiških gospodarjev v ekonom- skem in moralnem pogledu na- jne še podostoreli) ter zavest, da jim zemljiški gospod jemlje in ono pečilo obojnih in človečkan- skih pravil, ki so jih do nedav- nega še imeli, pripravila do tega, da zgrabijo za orožje in pokon- čajo svoje tlačitelje, pa čeprav pri tem tudi sami poginejo. Ihtje- ro, da so močnim in nemeritno voljo ter zavestjo premagali vse ovire. To je bila pač borba na življenje in smrt.

ALI JE BIL TO EDINI UPOR MEHOVSKIH PODLOŽNIKOV?

Kakor vemo, je upor slovenskih kmetov proti zemljiški gospod- v letu 1515 zelo uspešen, ko je bila kmečka vojska popolnoma uničena v bližini pri Brežicah. Po zmagi nad uporniki je sledilo strahno maščevanje, padala so življenja in ekonomski in moralni pritisk na nočeljivke je pos- stal še močnejši. Sledil je v letu 1521 ponoven upor slovenskih kmetov, tokrat pa skupno s hrva- škimi kmeči. Uporniki vstajo je vodil Matija Guček, a tudi tu ni uroar le bil zavljen. Matija Gu- ček in njegovi sodelavci na so nekoli. Vse tri dni so nepo- numo razstrelili in uporniki- škim plemičem Valvasor nora- ča v že pri omenjenem delu o neovnem uporu mehovskih pod- ložnikov v letu 1591. Upori takratnemu zakupniku Mehovske

MEHOVSKE RAZVALINE PA MOČE...

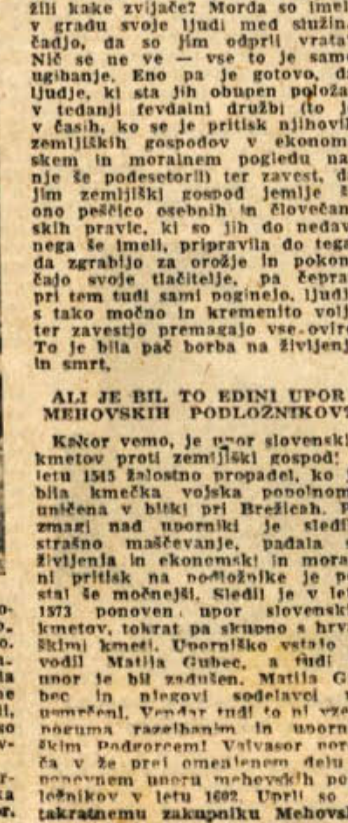
Mnogo bi nam vedele povedati — toda svoje skrivnost, katere družbe najdemo še raztrgane po raznih zgodovinskih virih, ljubo- sumno čuvajo v svoji mrzli no- tranjosti. Iz njihovih zidov vpije kri onih naših prednikov, ki so v stih davni, v 12. stoletju ali pa še celo prej, morali prinsti na svojih razbičanih hrbtih vsak kamen na to vrtoglavo višino.

Mehovske razvaline moče... Skoraj pred stiri stoletji in po, je zemlja, so pečine pod temi mrkami zidanimi polje kri onih, ki so se nazivali »uboga gmajna« in so jih naskakovali s primi- čno orožjem in s tem lastno do- dolihi družbi, da samo enotaj in združeni lahko priborijo sebi in potomcem pravice, ki so jih nekdanji imeli. To, kar na Meho- vci ni nikoli zmogla turška sila, ki si je skozi stoletja premočno- krat srdilo lomila zobe ob me- hovskem obzidju, je zmogel naš kmet — tlačan, dostleden borec za svojo pravico.

In ko se razbोधil pomlad pod Gorjanci ter zavetno na Mehovem divje žanje, spominamo se vsaj malo na one neznanje lunake-voj- ce iz davne preteklosti, katerih svetilnik je dobrih 400 let pozne- je lebel nad partizanskimi bri- gadami.

Matija Anšič

GRAD MEHOVA V VALVASORJEVEM ČASU

Grad Mehova v Valvasorjevem času

na večja prostovoljna dela, mar- več zahteva od mladine z vsakim dnem več znanja in več duhovne prožnosti. Jasno je, da se morajo tudi oblike dela v mladinskih or- ganizacijah prilagajati zahtevam sodobnega družbenega življenja.

Prva dolžnost mladinske orga- nizacije je na današnji sponji druž- benega razvoja je, da z vsesran- ko, predvsem pa s politično vzgojo usposobi mladega človeka za naloge, ki ga čakajo v živ- ljenju. Mladinska organizacija vzgaja za svoje članstvo poli- tično, hkrati pa ga usmerja v različne družbene organizacije, da bi mladina že zgodaj samostojno posegala v javno življenje in s v naprednem delu obklovala zna- čaj. Za današnji vsesrantsko po- globljeno družbeno vzgojo mladi- ne pa potrebuje mladinska orga- nizacija več pomoči ostalih druž- benih organizacij kakor kdaj koli prej. Vzgojne pomoči gospodar- skih, kulturnih in političnih orga- nizacij, pa tudi razumevanja star- šev za vzgojo in notranjo rast mladega človeka. Nam vsem mor- rada biti jasno, da bo današnja mla- dina v življenju uspevala le, če se ne bo samo ozko poklicno stro- kovno izpopolnjevala, ampak bo imela občut za vse, kar se v živ- ljenju okrog nje godi.

Oči pa ji je treba najprej od- preti.

Danes ne moremo meriti na- prednost in zrelost mladine s šte- vilom udeležencev mladinskega sestanka. Slabo pripravljene mla- dinski sestanki so pogosto najbolj pusta in dolgočasna oblika mla- dinskega združevanja, zato jih ob- išče mladina v velikem številu le prvič, kasneje ne več. Sestankom moramo dati bogato, pestro in privlačno vsebino, potem šele lahko zahtevamo od mladine naj- se jih mladina udeležuje. Pred- vsem pa naj sestanki spregovorijo o tistih problemih, ki najbolj ži- vo zanimajo prisotne. Sestanki naj bodo organizirana oblika sodelo- vanja in sproščeni razgovorov vse mladine: delavske, kmečke in dijaško-študentske.

Ne samo pri delu. Tudi pri razvedrilu. Mladinski družabni večeri bi ne smeli delati razlik med mladimi ljudmi. Pa kaj, ko celo v Novem mestu, središču Do- lenjske, tega vprašanja še niso uredili. Mladina priraja plese na vseh koncih mesta; delavska pri Pionirju v Briljnu, (ta gre kdaj tudi kak mesni dijak-gorje- re- vežul), učiteljska, gimnazijska in grovska v telovadnici novomeške gimnazije, obrtniška v gostilni pri Koškaku, terenska spet po terenih.

Družbene upravljanje vsega na- lega javnega življenja ter delav- sko samoopravljanje v podjetjih in tovarnah zahtevata od sodo- bene mladine široko gospodar- ske, politične in kulturne razgla- danosti in globokega strokovnega znanja. Mladega človeka smo dolžni nenehno vzgajati. Za vzgo- jo mladega človeka pa naj ne skr- bi samo mladinska organizacija, ampak vse naše množične orga- nizacije, prav tako tudi starši, ki se pogosto za otrokovo vzgojo ne briga-jo več. Šim doraste šoli.

Ivan Zoran

PREDSMERTNICA

Nekoli bom urini, tih kot ljudje, ki praznih rok zapuščajo ta svet; samotna kmetra, svečka, to bo vse, če bo pomlad, še droben fešnjev evet...

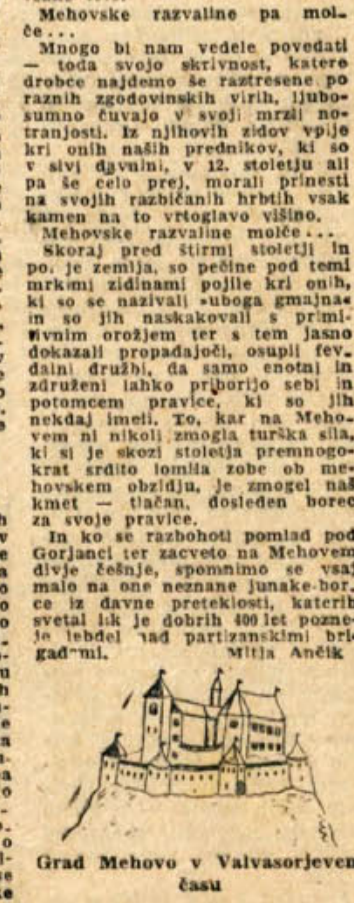
Letos maja bo poteklo 461 let, odkar je trda in žuljava pest do- lenjskega kmeta krepko potrkala na mehovska vrata, kakor to ope- va Askere, in terjala svoje »sta- ro pravdo«. Tih in neopazno bo šla ta obletnica mimo nas kakor vsako leto.

Mehovske razvaline pa moče... Mnogo bi nam vedele povedati — toda svoje skrivnost, katere družbe najdemo še raztrgane po raznih zgodovinskih virih, ljubo- sumno čuvajo v svoji mrzli no- tranjosti. Iz njihovih zidov vpije kri onih naših prednikov, ki so v stih davni, v 12. stoletju ali pa še celo prej, morali prinsti na svojih razbičanih hrbtih vsak kamen na to vrtoglavo višino.

Mehovske razvaline moče... Skoraj pred stiri stoletji in po, je zemlja, so pečine pod temi mrkami zidanimi polje kri onih, ki so se nazivali »uboga gmajna« in so jih naskakovali s primi- čno orožjem in s tem lastno do- dolihi družbi, da samo enotaj in združeni lahko priborijo sebi in potomcem pravice, ki so jih nekdanji imeli. To, kar na Meho- vci ni nikoli zmogla turška sila, ki si je skozi stoletja premočno- krat srdilo lomila zobe ob me- hovskem obzidju, je zmogel naš kmet — tlačan, dostleden borec za svojo pravico.

In ko se razbोधil pomlad pod Gorjanci ter zavetno na Mehovem divje žanje, spominamo se vsaj malo na one neznanje lunake-voj- ce iz davne preteklosti, katerih svetilnik je dobrih 400 let pozne- je lebel nad partizanskimi bri- gadami.

Matija Anšič

Grad Mehova v Valvasorjevem času

Čas teče ZNANJE OSTANE

Kakor prejšnja leta, tako smo tudi letos, imeli gospodinjstvo kuharjski tečaj. Organiziral ga je občinski ljudski odbor, ki je tudi plačeval učiteljico. Znanje in veščine iz tega tečaja se bodo v prihodnosti uporabljale kot sobodne gospodinjstvo.

18. marca so tečajnice za zaključke priredile kuharsko razstavo, veselejšo in tihotajnejšo, v Ljubljano jo dajmo in sicer v Gumbu. Prireditev je obiskalo veliko ljudi, ki so bili videti zadovoljni z razstavo in kulturnim programom.

Pridne tečajnice zaslužio pohvalo za uspehe in vztrajnost.

Tečajnice iz Starega trga ob Kolpi so lahko vesele, saj znajo zdaj marsikaj novega

IZ GABRJA SE OGLAŠA MLADINA

Včasih je bila mladina v Gaberju pod Gorjanci zelo marljiva, zadnje čase pa ne več tako in že smo bili v strahu, da bo aktiv propadel.

Pred kratkim pa so se mladinci in mladinke, tudi mlajši, zbrali na sestanku, kjer so sklenili, da bodo skusili delo poveljnih in vključili v organizacijo čimveč mlajših mladincev in mladink, ker se tišaj nad 20 let počutijo že prestare. Ustanovili bodo folklorno, dramatsko in pevsko skupino in tako poživili prosvetno življenje v naši vasi. Sprajujejo, zakaj nas več ne obišče potujoči kino. Dolgčas nam je po njem. Manjka nam tudi primeren prostor za sestanke. Tudi oder močno pogrešamo.

Na sestanku je bil izvoljen novi odbor. Želimo, da bo delal in dvignil delo našega kolektiva na primerno višino. Veseli bi bili če bi nam pri delu pomagali tudi člani družbenih in političnih organizacij. O njihovi pomoči bi bilo naše delo lažje in uspešnejše.

Aktiv LMS Gaberje

PROSLAVA OBČINSKEGA PRAZNIKA V MIRNI PEČI

V počastitev občinskega praznika je prosvetno društvo »Ključnik Rupena« v Mirni peč pripravilo v četrtek 16. marca svečano akademijo. Poleg domačega pevskega zbora in recitatorjev so sodelovali tudi člani vaješke šole iz Novega mesta. Skupno so izvedli sprevorportajo »iskre v plamenih«, avtorja Ivrica Savnikla. Z njo so simbolično prikazali težko obdobje okupacije. Pod taktirko Borisa Savnika sta vlogi izredno dobro odigrala Nežka Konec in Stanko Rešetič, učena vaješke šole iz Novega mesta. Muzični spremljevalci so bili pevski zbor in recitatorji. Pod taktirko Borisa Savnika sta vlogi izredno dobro odigrala Nežka Konec in Stanko Rešetič, učena vaješke šole iz Novega mesta. Muzični spremljevalci so bili pevski zbor in recitatorji.

Poleg predstavnikov ostalih množičnih organizacij je se akademije udeležil sekretar Mestnega komiteja ZK Novo mesto tov. Ludvik Golob, ki je našo prireditev lepo pohvalil.

KOTEKS - Ljubljana

kupuje suho, zdravo smrekovo lubje in ga dobro plača, zato ne sekajte smrekovine prezgodaj, marveč počakajte še nekaj tednov do soka.

Za denar, ki ga boste prejeli za lubje, ne bošel les iz gozda!

NIKOLI NE VEMO, ali in kje nas čaka nesreča. Poravnana naročnina Dolenjskega lista vam jamči brezplačno nezgodno zavarovanje!

VLOM V POSLOVALNICO KZ ŠMIHEL

22. marca ponoči je nekdo vlomil skozi okno v skladišče poslovilnice kmetijske zadruge v Šmihelu pri Novem mestu. Tam je pobral nekaj sladkorja, nato pa si je utrl pot še v prodajalnico, kjer je vzel iz dveh predalov 23.000 din, žepni nož, nekaj cigarete, keksov in raznih drobničarij. Organi javne varnosti so bili storiščni takoj na sledu. 14. letni A. B., doma z Grma pri Novem mestu, je priznal, da je vlomil v zadrugo in tudi pokazal, kako je potekla vlomna tatvina. Imel je še 21.000 din pri sebi, nekaj pa je zapravil s sošolci. Priznal je tudi, da je še 18. marca skušal vlomiti v trafikó v Kandiji, pri čemer pa je bil pregan, večkrat pa je ukradel tudi kaj drugega.

OBZORNIK dobite v vseh knjigarnah, kioskih in trafikah.

Skerj in Sila (tretje in prvo plisirani s prvenstva Dolenjske) merita moči

Zažgal je stanovanjsko barako

Svobojstvo muhavost je 23. marca ponoči pokazal 28-letni Anton Plantan, brezposeln ključavničar, stanujoč v Novoleosovi baraki na Prešernovi cesti v Novem mestu. Podnevi je popival v Novem mestu, ponoči pa, ko se je vračal domov, je vzel iz kozoletu M. T. nekaj slame in jo odnesel v barako, kjer sam stanuje. Sredi hodnika je med lesenimi stenami slamo zažgal, nato pa šel v sobo kjer je priskočil, kaj bodo požari sostanovalci, ko bo požar izbruhnil. K sreči so ljudje v baraki ogenj pravočasno opazili in takoj pogasili. Plantan pa jo je nato pobral skozi okno in se oborožil z nekaj železom, če bi mu kdo oviral pot do bližnjega mlina. Kmalu nato je bil v rokavi varnostnih organov, pred sodiščem pa bo že v kratkem lahko povedal, zakaj je hotel onesrečiti skromne sostanovalce.

MALI OGLASI

- FRIZERSKO DAMSKO pomočnik, co sprejme takoj salon Zupan čič v Metliki.
- KUPIM VSE VRSTE rabljenih desk različne velikosti in debeline. Ponudbe na upravo lista (126-56).
- POPOZORILO: Podpisani Martin Kaplar, Marja Gerdeš in Alojz Povše iz Novega mesta izjavljamo da bomo tožili vsakogar, kdor bi kaj govoril o našem zasebnem življenju.

IZ MATIČNIH URADOV

Prekope — dečka Jevšek Marija iz Čegelnice — dečka, Martar Blažena iz Ljubljane — dečka, Jerak Angela, iz Dobrave — dečko, Zidar Vera iz Novega mesta — dečko, Zupan Marija iz Trebnjane — dečko, Malič Marija s Krke — dečka, Vidrih Olga iz Ločne — dečka, Sovani Marija iz Novega mesta — dečka, Bukovec Božislava iz Dečine — dečka, De Regzij Marija iz Novega mesta — dečko, Jožef Silva iz Harine vasi — dečka, Svazgar Antonija iz Črnomlja — dečka.

Kronika nesreč

Pretekli teden so se onesrečili in škodili ponoči v novomeški bolnišnici:

Bartolj Stanka, živilska vaješka iz Irče vasi, se je pri delu zadela z iglo v levo nogo. Zakučljiva Ana, žena posestnika iz Svrtkova, je padla in si poškodovala levo roko Gerdeš Matja, sin posestnika z Golca, je padel po stopnicah in si poškodoval levo nogo Per Karal, pri ločnosti delavec z Oređa, si je pri vlačitvi hlosov z verigo poškodoval 2 prsta leve roke. Janca Mavarska, sına posestnika z Igenika je na česti pri Orežu konji brenil v usta Chermantnu Francu, sını posestnika iz Jurne vasi. Je v 800 padla na roko šolska tabla in mu jo poškodovala.

Izpred sodišča

Župnik Verderber kaznovan zaradi kupčije s tujo valuto in zlorabe vere in cerkve v politične name

Pred okrožnim sodiščem v Novem mestu se je pred nedavnim zagovarjal župnik Jožef Verderber iz Vinice pri Črnomlju zaradi kaznivih dejanj kupčevanja s tujo valuto in zlorabe vere in cerkve v politične name. Ugovinjeno je namreč bilo, da je svoja prodajala dolarje znanima in medtem kaznovanima prekupčevalca dolajev Ivanu Stegnerju in starejšemu in Ani Stegner. Te ga kasneje sicer ni več delal, ker se mu je »zdelo nevarno«, kakor je dejal na kazenski razpravi. Svoj negativni odnos do družbe in naše družbene ureditve je župnik Verderber še bolj pokazal lani in dveh pridigah v cerkvi na Sinjem vrhu. Tam je pridigal o razpadu Jeruzalema in o usodi judovskega naroda, pri čemer je dvoumno dejal, da se prav lahko zgodi, da bo tudi kakšna evropska država izgubila in zemeljske oble. Govoril je namreč o zgodovini krščanstva in pri tem primerjal vsa stvar z našimi današnjimi razmerami, tako da so verniki razumeli, da meri s svojimi izjavami na propad naše države.

Lani je v isti cerkvi tudi pridigal, so tisti fanje in dekleta, ki so zapustili domove in delajo zdaj v tovarnah, »obrnili Kristusu hrbet v prepričanju, da bodo tako boljše živeli in v službi boljše napredovali. Župnik Verderber je s tem zlonamerno prikazoval naš gospodarski napredek in boljše življenjske pogoje delavcev, češ da je v tovarnah zbirajo brezverci in da dobro žive zgolj zato, ker so odpadli od vere. Tako pridiganje je seveda prikrita sovražna propagandna pot državi, je pa hkrati izkoriščanje čustev preprostih vernikov v politične name. Verderber je s takimi izjavami samopodjavil, da je protj naši ustavi, saj poudarja, da se ne strinja z našimi ustavnimi, določili, po katerih vlada pri nas svoboda vere. Če upoštevamo, da je bil župnik Verderber svojčas že kaznovan zaradi utaje davkov na škodo skupnosti in da je prodajal dolarje, nam postane razumljivejši tudi njegovo pridiganje.

Okrožno sodišče ga je zaradi teh kaznivih dejanj obsodilo na 4 mesece in 15 dni zapore, pogojno za dobro dvoletno, oprostito pa ga je plačila stroškov kazenskega postopka.

Proti sodbi Okrožnega sodišča se je javni tožilec pritožil, češ da pogojna odločitev izvrševanja kazni za dobro dveletni ni na mestu. Obtoženi Verderber je že predkaznovan, iz kaznivih dejanj nove obdobje pa je prav tako višen njegov negativni odnos do družbene ureditve v naši državi s katero se ne strinja, kakor je sam izjavil. Bolj bi bilo treba v sodbi upoštevati tudi družbeno nevarnost izvršenih dejanj, saj je dobro znano, kako negativno lahko vpliva duhovnik v cerkvi na množico ljudi s pridigami, ki prehajajo v več ali manj prikrito sovražno propagando. Prav tako je znano, da ima župnik na Vinici s podružnicno cerkvo na Sinjem vrhu zaledi več duhovnikov iz svojega polja, za kar je tudi obdavljen, poleg tega pa uživa tudi nadarbinsko posvečeno. Oprostiti plačila stroškov kazenskega postopka.

postopka zategadel ni na mestu. O pritožbi okrožnega Javnega tožilca bo razsodilo Vrhovno sodišče, LRS.

Kolo je ukradel

Niti dekaj stroge kazni ne preprečuje posamenjenim apetiti po tujih koles. Zasedeni pri tavnini se izgovarjajo na vse načine. Ta je bil pijan, pa ni vedel, kaj dela, drugi si je hotel kolo »samo posodil« in ga ponem vrniti, tretji se je zmotil in ni vedel, kaj je in postobno.

Dvaletni Marinkovič, harmonikaš iz Čurprie se je na Silovostrovo kratek čas zadržal v gostini Ferlik v Novem mestu. Ko je šel ven, je spetoma vzel mosko kolo, last F. V. Pijan kot je bil, se je z njim precej trudil proti Prečni, kamor je šel prenočevati s ciljenom. Ko je šlihal, da gredo proti njemu ljudje, je kolo odločil v občestni jarek in oddaljal naprej. Po zaslišanju postobnih ljudi, ki so kolo pobrali, prijavili zadržano LRS, je lastnik dobil kolo nazaj še isto noč. Za tatvino kolesa je Marinkovič obsojen v odločnosti na 6 mesecev zapore.

Dopisujte v Dolenjski list!

ŠAH

Gajski - brzopotezni prvak

Redni brzopotezni turnir za prvenstvo Novega mesta za mesec marec je bil, kakor kaže, težko pripravovan, saj že dolgo ni bilo podobnega tekmovanja. Mogoče je bila prav zato tolikrat udeležba več kot zadovoljiva, saj se je za prvenstvo prijavilo nič manj kot 17 šahistov. Poleg članov SD Novo mesto so sodelovali tudi 3 gimnazijci, član ŠK Stožanje Puce, in kot gost še član trebnjskega šahovskega društva, o katerem pa je zadnja leta bolj malo slišati in bil prav, če bi tudi to šahovsko enoto spet obudili iz trdga spanja.

Za prva kola so pokazala, da bo Gajski glavni favorit, in vsaki, ki je tako mislil, se tokrat ni ustrel pri prognozi. Gajski je vodil od začetka in konca in je povsem zaslužen osvobodilni prvaka mesta. Za drugoplasirane ga Avseca in prav tako za četrtoplasirane Princes je končni izid skoraj majhno presenečenje. Oba sta začela bolj slabo, toda finiš je bil presenetljiv. Avsec je po 7. kolu dosegel 10 zaporadnih zmag, kar je redkost na brzopoteznih. Isto vabilo za Princes, ki pa je za razliko od Avseca v zadnjih 10 kolu polet sedmih zmag tudi tokrat remiziral.

Vrstni red turnirja:

- Gajski 14 točk (od 16 možnih),
- Avseca 13, 3. Bošnjak 12 in pol, 4. Princes in Fink 10 in pol, 6. dr. Golob 10, 7. in 8. Šodnik 8, 8. Popović 8 in pol, sledijo še Picek 8, Hrovatič 7 in pol, prof. Dobovšek 6 in pol, Markelj, Jenko in Pečič 5 vsi po 6 točk, Kržižanec 4 točke, Kržižanec 3 točke itd. M. V.

Simultanka Finka na gimnaziji

To nedeljo so pionirji novomeške gimnazije imeli v gosteh Simultanko Finka, ki je z njimi igrala 8. simultanko. Udeležba pionirjev sicer ni bila najboljša, zato pa je bil odpor tistih, ki so igrali, tem večji. Čeprav je Fink igral je na 14 deskah, je imel dovolj težav. Skupni rezultat je bil tesen in njegovo korist 8:6, ali pravilneje 7:4, ker so poleg pionirjev igrali tudi 3 starejši šahisti. Fink je dosegel 8 zmag, izgubil pa je z Mr-

varjem (8. razr.), Kranjčincem (2. razr. Redkorn in Gabrijelcem (oba 4. razred), Izven »konkurence« so igrali Picek, Mikec in prof. Dobovšek, od katerih sta zadnja dva svoji partiji dobila, medtem ko je Picek še popolnoma dobil partijo izgubil.

Na prihodnje simultanki bo igral proti višješolcem in nižješolcem novomeške gimnazije petoplasirani na prvenstvu Dolenjske drugostopnik Jože Primc. Simultanka bo v nedeljo ob 9. uri dopoldne v gimnaziji.

Dva brzoturnirja in simultanka Gajskega

Mladi šahisti na novomeški nazivji so dedaje enarilješki, s rali ni tedna, da ne bi igrali kakega brzoturnirja ali simultanke. Z novomeškimi šahovskim društvanom so se dogovorili, da bodo vsako nedeljo dopoldne igrali simultanki s najboljšimi novomeškimi šahisti. Prvi je preteklo nedeljo igral II. kategorik Ivan Gajski s 15 nasprotniki. Pohvalno je, da so med dijaki igrali tudi dekleta, saj do sedaj o ženskem šahu na Dolenjskem še ni bilo slišati. Vsakogar pa bi bilo pravilno, da bi na bližnjem okrajnem in kasneje republikanem prvenstvu igrala tudi ženska ekipa novomeške gimnazije.

Rezultat simultanke je 13:2 v korist Gajskega. Edino dvema je uspelo premagati Gajskega. To sta bila osmošolci Miha Hrovatič in petošolka Marija Mikec.

Za brzoturnirje smo se zanimali, da so nastopili pri Gajskem. Na zadnjih dveh je igralo 23 mladih šahistov. Na prvem je med 12 udeleženci zmagal, Jure Picek 12 in pol točke, takoj za njim pa sta bila Hrovatič in zelo nadarjeni Redek, ki veliko obeta. Res je, da si je Picek prisvojil že nekaj turnirjev, na prva mesta na brzoturnirjih, zato je rezultat prvenstvena brzoturnirja za marec nekoliko presenečenje, zmagal nad konkurentom Picekom je osvojil prvenstvo Hrovatič s 8 in pol točk, pred Picekom, 7 in pol. Oparo 6 in pol, Trešlarjem 5 točk itd.

Za prihodnje simultanke so gimnazijci povabili prvaka Dolenjske Silo, dalje Siterja, Škerija, Princesa itd. s

V Otočcu smo zimo srečno prespali

Kakor je žalosten naslov, tako je bilo lebušno zimo žalostno v Otočcu. Otočani smo že dolgo vrsto let navajeni, da od jeseni do pozne spomladi gledamo razne kulturne prireditve. Letalnjo zimo pa nismo videli niti ene igre. Mnogi se sprašujejo — zakaj? Veliko jih tudi ve, da je upravni odbor društva Partizan za jeseni sklenil popraviti oder, ki je bil v takem stanju, da bi se lahko podrli. Odobreni kredit pri občinskem LO nam je zagotovil, da se bo do dela v kratkem začela, pa ni bilo vse tako. Nekaj denarja se je porabilo za strošno opeko in nekaj gradbenega materiala, na lepem pa je bil kredit ustavljen in delo seveda tudi. Kje je vzrok — ne vemo.

Ali ni srčnato, da so vse naše dobre igralske družine v

Otočcu in okolici skoro prespale zimo? Veliko prijavljenih gostovaj drugih društev je bilo odpovedanih zaradi rušenj v domu. Igralska družina Dobovo je edina to zimo naštvudirala igró, pa je ne more prikazati domačemu občinstvu.

V društvu pridno dela le tamburaški zbor pod vodstvom tov. Lapajčeta, ki zasluži s svojimi pridnimi tamburaši vsi pohvalo, saj so se v kratkem času naučili toliko, da so nastopili na proslavi 8. marca. Želimo, da bi jih še večkrat slišali.

Kdo je kriv, da kulturna dejavnost v Otočcu upada? Da bi se v bodoče takim stvarnem izoginili, bodo morali odborniki na sejah malo bolj poskrbeti za dvig kulture v Otočcu.

Ivan Gričar

Nudimo kavče

(oreh, furnir) po nizkih cenah. — Izdelujemo vse vrste pohištva in izvršujemo vse v mizarstvo stroko spadajoča popravila. — Obnavljamo staro pohištvo.

Priporoča se

MIZARSKA DELAVNICA, Brod št. 1
p. Šmihel pri Novem mestu
Telefon: Novo mesto 148

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO

»KRKA« — NOVO MESTO: od 31. marca do 2. aprila: angleški barvni film »Romeo in Julija«, 3. in 4. aprila: angleški film »Očka, vrni se«, 5. in 6. aprila: ameriški film »Skritovni zapovednik«.

DOM JLA — NOVO MESTO: 31. marca: ruski barvni film »Obade«, 2. aprila: ameriški barvni film »Vojna svetov«, Od 3. do 5. aprila: ameriški film »Ana Karolina«.

ČRNOMELJ: 29. marca in 1. aprila: amer. barvni film »Beau Brummel«.

KOSTANJEVICA: 1. aprila: ameriški film »Zmaga ali smrt«.

TREBNJE: 31. marca in 1. aprila: ameriški film »Macao«. Predstava v nedeljo ob 19.30 uri.

MOKRONOG: 1. aprila: ameriški zabavni film »Kapitanov raj«.

DOL. TOPLIČE: 31. marca in 1. aprila: švedski film »Gospodična Julija«. Predstavi obrakat ob 19.30 uri. 1. aprila: ameriški barvni film »Salice v pravljicni deželi«. 2. aprila: ameriški film »Naruk s severa«. Predstava ob 19.30 uri. 4. aprila: ameriški film »Kdo je zrak za hrbet«.

ZUZEMBEK: 1. aprila: ameriški film »Trije kavalieri«.

DRAGAVCI: 31. marca in 1. aprila: angleški film »Dolgo je pomnilo«.

Petuložje kino Novo mesto predvaja ameriški film »Podvodna četa« v petek, 30. marca, ob 19. uri v Prečni; v soboto, 31. marca, ob 19. uri v Otočcu v nedeljo, 1. aprila, ob 15. uri v Skočanju in ob 19. uri v Smarjeti.

KONCERT

Godba na občna občinske gasilске zveze Videm-Dobrovoše priredil 15. aprila 1956 ob 15. uri pod vodstvom Avgusta Karmnerja koncert z instrumenti na pihala. Na spreduro so dela domačin in tuja »čestitavitev«. Vabljeni v hudo zabavo vsake na vsako vrede. Dobite pri obč. GZ Videm-Dobrovoše.

NOVO MESTO

V pretekletni tednu je bilo rojenih 10 dečkov in 14 deklet. Umrlj so: Stipan Amalija roj. Jaka, posestnika, 87 let, iz Kloštra, Kuzek Marija Kuharica v Lepi 50 let, iz Zuzembke, Kranjc Pook 50 let, iz Zuzembke, Kranjc Leopold, posestnik, 70 let, z Močvirja.

Porok ni bilo.

GOTNA VAS

Umrlj so: Pirc Ana, gospodinja, 88 let, iz Dol. Lakovnic, Penca Franc, uličkar, 89 let, s Sel pri Ratezu, Muhič Franc, kmetovalec, 83 let, iz Jurne vasi, Luzar Janez, kmet, 74 let, s Sel pri Ratezu.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile:

Pavlin Marija iz Gotne vasi — dečka, Stepan Ivanka iz Boljanje vasi — dečka, Abram Ivanka iz Ledce vasi — dečka, Cekuta Ivanka iz Dol. Prekopa — dečka, Seničar Marija iz Smolenje vasi — dečko, Markovč Olga iz Bistric — dečka, Raznovč Julka s Hrtova — dečka, Petrina Marija iz Metlike — dečko, Bučar Antonija z Retji — dečko, Pasč Katalina z Vrtače — dečko, Blatnik Franciška iz Vel. Lipovca — dečko, Juran Martina iz Metlike — dečka, Zupan Neža iz Dol.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

V Novem mestu se strelski šport lepo razvija

Zadnje čase novomeški strelci precej delajo. Pisali smo že, da so v zimskem času pridno vadili v streljanju z zračno puško v sodniški dvorani. Pred kratkim Mladina novomeških podjetij in društva je ustanovila strelski klub, ki mu je bil namenjen tudi v zimskem času. Klub je bil ustanovljen 1. aprila in se imenuje »Strelski klub«.

Strelski šport je dobil v Novem mestu precej pristave in upano, da jih bo v kratkem še več. Ustanovljen je v učiteljski oči na gimnaziji in učiteljski, kateri bo strelska družina »Vinko Paderšič« rade volje nudila svo pomoč. Kakor smo izvedeli, stja tudi vodstvi obeh šol podprli Mladina novomeških podjetij in društva, ki mu je bil namenjen tudi v zimskem času. Klub je bil ustanovljen 1. aprila in se imenuje »Strelski klub«.

Rokometna tekma v Črnomlju

Pred nedavnim sta so pred 300 gledalci pomerili Partizan Črno in meji in Partizan Novo mesto v rokometu. Zmagala je ekipa Partizana Črnomelj z visokim rezultatom 20:10 po zaslugi novomeškega vratarja. Če bi novomeška ekipa imela boljšega vratarja, bi lahko tekmovala z najboljšimi ekipami v državi. Pri gostih je najbolje napadel Šetina, pri domačih pa Vardjan, ki je dosegel 11 golov.

Mladi gimnazijci med strelci

Novomeška strelska družina »Vinko Paderšič« je začela z množično vključevanjem mladine v svoje vrste. Sedaj so se najprej obrnili na dijaško mladino in uspehi ni izostali. Mladi gimnazijci so se za la šport že navdušili in se pridno trenirajo. Na prvih tekmovalnih so nekateri dosegli prav solidne rezultate. Najboljša sta bila Dušan Trampuz in Jože Mikec, ki sta od 50 možnih dosegla 41 krogov. Za njima ni dosti zaostajal Falkner Stanko (39 krogov).

Telesna vzgoja na šolah

V nedeljo 26. marca, so se stali vsi učitelji in profesorji te vabilu tudi precej gledalcev. Najbolj pogumni so spet na Mirni, kjer je vseh 6 odločkov, koliko jih društva trenirajo inna, redno vadijo klub mrazu. Z upanjem lahko pričakujemo od tega društva, ki je lete pred ne-

Slavo od zimskih športov

Iz naših telesovzgojnih društev prihajajo razveseljena poročila, da so dobro izkoristila časovne snežne razmere. Naj ob čemu, ko se zima postavlja, zapisemo, da so v Zuzembku prirediteli enotedenski snučarski tečaj, da je bilo v Novem mestu več tečajev za pionirje in cilbance itd. Bilo je tudi več tekmovalj, o katerih smo že pisali. Zelo dobro so bile pripravljene društvene tekme na Mirni, kjer je tekmovalo naj 39 tekmovalcev. Tekmovalje je pripravila tudi precej gledalcev. Po končnih tekeh je društvo priredilo tekmovalcem družabno čajanko.

Društva se počasi vračajo v telovadnice k redni vadbi, v kolikor so jo prekinili zaradi mraza.

Najbolj pogumni so spet na Mirni, kjer je vseh 6 odločkov, koliko jih društva trenirajo inna, redno vadijo klub mrazu. Z upanjem lahko pričakujemo od tega društva, ki je lete pred ne-

VSEM GOZDNIM POSESTNIKOM, ki žele sekati les v gospodarskem letu 1956-1957!

Za področje okraja Novo mesto je določen rok za vlaganje prošelj za sečna dovoljenja v času od 1. L. 1956 do 31. marca 1956. Tiskovine prošelj se dobe na pristojni občini, krajevne uradu ali na revirnem nadzorstvu.

Prošnje je treba vložiti:

- za dva za domačo porabo (obrazec: mali format),
- za tehnični les in trsno kolje za domačo porabo ter ves les za prodajo (obrazec: veliki format).

Prošelj, ki bodo vložene v tem roku ni treba kolkovati.

OKRAJNA UPRAVA ZA GOZDARSTVO
NOVO MESTO

NOVOMEŠKI STRELCI V LJUBLJANI

Predzadnje nedeljo so bili novomeški strelci na republikanskem tekmovalju z razno puško v Ljubljani. Čeprav niso mogli strelati s svojim orožjem, so dosegli dobre rezultate: ekipa je zbrala 289 točk od 388 dosegljivih. Posamezniki:

1. Ivkočič Marjan (Mirna peč) 247 točk (od 300 možnih), 2. Skobe Anton (Novo mesto) 244, 3. Plešnik Andrej (N. m.) 238, 4. Rifež Dni (N. m.) 228, 5. Rozman Anton (Mirna peč) 207, 7. Keferle Anton (Mirna peč) 203, 8. Sedecelj Janez (N. m.) 201, 9. Zaidaršič Milan (N. m.) 197 točk.

Telesna vzgoja na šolah

V nedeljo 26. marca, so se stali vsi učitelji in profesorji te vabilu tudi precej gledalcev. Najbolj pogumni so spet na Mirni, kjer je vseh 6 odločkov, koliko jih društva trenirajo inna, redno vadijo klub mrazu. Z upanjem lahko pričakujemo od tega društva, ki je lete pred ne-

Več članstva, mladine in sodelovanja!

KD Dušan Jereb se je preimenovalo v Prosvetno društvo

Nedavnega občnega zbora KD Dušan Jereb v Novem mestu so se udeležili poleg članov društva tudi tovariši Avgust Jazbinski, Tone Bele, prof. Janko Jarc, Leon Perhacec, prof. Palma Kascsnik, Bogo Komelj, Jože Udovč, Lojze Kastelic, šest profesorjev novomeške gimnazije in drugi. Uvodne pozdravne besede predsednika društva Šalija S. so bile hkrati pobude za bodoče delo, med tem ko so poročali o uspehih in pomanjkljivostih tujin Jule Kober, blagajnik Ciril Kavčič, Tone Gortnar za dramsko sekcijo, Riko Urh za pevski odsek in Stane Fink za orkester, za nadzorni odbor pa Drago Šproč. Po razpravljanju je bil izvoljen nov 17-članski odbor, za predsednika društva pa je bil izvoljen Tone Gortnar.

Deset let opravlja kulturno društvo Dušan Jereb v Novem mestu svoje poslanstvo. Ustanovljeno v prvih mesecih po osvoboditvi kot sindikalno kulturno-umetniško društvo, je prešlo v tem času lepo pot in zarezalo v kulturno življenje mesta vidne brazde. Krajši zasloj v sekcijah so bili odraz težav, ki se jih je društvo moralo opati, vedno pa so bili pobuda za nove naloge in cilje. In teh je društvo v desetletnem obdobju precej doseglo, saj je pogosto večkrat po najvišjih mestih v tekmovalju amaterskih dramatskih, orkestralnih in pevskih skupin v Sloveniji.

V Novem mestu ocenjujejo delo društva predvsem po njegovih dramatskih sekciji (čeprav ni nič manj pomembno delo društvenega pevskega zbora in orkestra). V zadnjih letih so njemu člani resda manjkrat igrali, kakor nekot, vsled česar se je rodila enostranska ocena: društvo spi, nič ne dela, ne gre naprej in podobno. Pa ni tako, čeprav je seveda res, da bi v Novomeščani in okolščani le želeli več prireditvev, predvsem dramskih, na domačem odru. Pevski zbor društva je med najkvalitetnejšimi zbori v republik; lani je imel 12 samostojnih koncertov, 48-krat pa je sodeloval na različnih akademijah, prireditvah in nastopih. Orkestru manjka več mlajših moči, navzlic temu pa je imel lani 4 koncerte in 18 sodelovanj na prireditvah. Gladilnice je ostalo na pol poti, tako glede vzgoje igralnega kadra in pomladitev družine, kakor glede ureditve notranjega gledališkega življenja. Skupno je lani 86 aktivnih članov društva z dramskimi predstavami, koncerti, pevskimi nastopi in sodelovanjem na številnih prireditvah nastopilo.

V Novem mestu prejšnji teden

»Jaj, jaj, kam smo prišli! Goo, tudi ženske že »ajnikajo« k vojakom!«
»Nikar ne budali, saj ni res.«
»Kaj ni res, kaj ne vidiš, kako se vozijo s fanti pred vojni odsek in se z njimi nacejajo pred gostilnami.«

Pomladitev za teva pomoč in tesnejše sodelovanje društva s političnimi organizacijami mesta

Strnjeno razpravljanje članov društva lahko zajamemo v naslednje ugotovitve:
Od leta 1943 dalje se pogotji za razmah dramske sekcije niso izboljšali, glede financ pa so se težji kot nekda. Društvo pogreša dotok mladine, starejši igralci odpadajo iz opraviljivih vrstov. Kulturne oder nima, prostora za vaje pravtako ne, saj se zbirajo igralci na pošti in drugje. Zaradi finančnih in kadrovskih težav sega društvo po malo zahtevnih odskih delih, pa še za te manjka režiserjev, zlasti pa za igralnega naraščaja. Društvo samo ni kos reševati vseh vprašanih prostorov, sredstev in učnih moči. Društvene probleme je treba reševati kompleksno, v celoti, s sodelovanjem občinskega odbora Socialistične zveze in ostalih organizacij. Nujno bi potrebovali v mestu stalnega režiserja, saj bo le tako moč misliti na dober režiserski in sminkarski tečaj, oja pa sta že dolgo potrebna vsem prosvetnim društvom. Zilvanjšje bi morale biti tudi vez med članstvom društva, ki pogreša večje družabnosti in priljubljenosti za širjenje lastnega obzora. Korisni bi bili tudi bolj pogosti stiki društva z braljšinsko Svobodo in prosvetnim društvom v Smihelu.

S tem da manjka društvu naraščaja, so se strinjali tudi predstavniki organizacij in oblasti. V razpravljanju o vključevanju mladine v društvena sekcije je bilo povedanih precej pametnih predlogov in moramo le želeiti, da bi jih s skupnim močmi uredili. Ne gre za kampanjsko vključevanje mladih ljudi v društvo; le-to se že doslej ni obneslo. Kazalo pa o sestavitvi mladinsko igralno skupino, iz katere bodo posamezniki prej ali slej našli pot med starejše igralce. Velja pa, kar je dejal eden izmed gostov,

da je navadno glede sodelovanja mladine preveč pateristični izjav in fraz, premalo pa konkretnega dela z mladimi ljudmi. Več pametne in prostovoljne discipline, predvsem pa razumevanja za težnje mladega človeka, pa bodo društvene sekcije hitro narasle (Svoboda v Bršljinu je v dobrih dveh letih dobila nad 330 novih članov). Manj bi moralo biti tudi strahu pred padcem kvalitete, saj bodo obiskovalci predstav in koncertov razumeli, da se društvo pomlaja in da uvaja na oder nove ljudi, ki v začetku ne bodo morda pokazali toliko, kakor zmorejše rutinirani igralci, peveci in drugi.

Središčna najhkrati kultur. za podeželje

Ze jeseniški kongres Svobod in prosvetnih društev je poudaril vlogo delavskih in mestnih središč za širjenje prosvete v svojo okolico. Odgovornost centra je veliko večja, kot smo ji doslej razumeli v praksi. Da pa bi lahko bilo društvo kos tem nalogam, ga je treba predvsem organizacijsko učvrstiti, razširiti njegove sekcije, ustanoviti nove ter dati prednost izobraževalnemu delu. Samo če bodo delovni kolektivi razumeli pomen kulturno-prosvetnega dela v celoti in tudi materialno podpirali občinske svete Svobod in prosvetnih društev, bo mogoče govoriti o uspešnih gostovanjih v vaseh, o prenašanju napredne

prosvetne misli. KD Dušan Jereb je zato na občnem zboru sprejelo kot svojo novo samostojno sekcijo mestno ljudsko univerzo. Sklenilo je, da bo razširilo delo na nove sekcije, predvsem pa okrepilo organizacijo in načrtno skrbelo za izobraževanje lastnih članov, kakor tudi vseh tistih, ki bodo obiskovali društvene prireditve, tečaje, izlete, predavanja in podobno.
Ob vsem tem bo treba z nadaljnjim pomočjo ljudske oblasti dokončati že začetno obnovitveno dela na odru in končno vendarle enkrat prepušiti društvu v uporabo vse prostore v njegovem domu. Zares ni samo škoda društva, kako bo reševalo težka materialna vprašanja, ki ga tare. Njegovo delo mora dobiti večjo pomoč družbe, saj je njegova delavnost namenjena izobraževanju in prosvetljevanju ljudskih množic.

Zanimiv, sproženo na občnem zboru o vsaj dveh koncertih na leto, ki bi jih pripravili vsi novomeški pevci in pevke (lani zborov KD Svoboda, Novoteksa, Smihela in drugih kolektivov) bi suresničeno toplo pozdravili vsi, ki jim je pri srcu kulturna napredak novomeške občine. Prav tako pa bomo veselji, ko bodo uresničeni tudi ostali plodni sklepi občnega zbora Prosvetnega društva Dušan Jereb, kakor se je prejnje KD preimenovalo. Novemu odboru želimo pri delu, ki mu ga je začrtal zbor v petek 16. mar. a zares kar največ uspehovi!

Mitja Ančič:

Čast pred sodiščem

(Nadaljevanje)

Vendar pa ne smete misliti, da je stanovanjska stiska, ki je v Novem mestu že kar prisilovna, edini vzrok kaznivih dejanj zoper čast. Sodišče je obravnavalo tudi primerje, ko je prišlo do tožbe med osebami, ki imajo dovolj udobna in moderna stanovanja. Tu tiče vzrok drugje. Ta očita oni, da ji zapeljuje moža, ona očita tej ameriški pakete, tu je spet po sredi staro sovražstvo in podobno. Vidimo, da tudi v mestih niso redki primeri, da pride do žalitve iz ljubosumnosti.

Tožarjenje za take malenkosti je samo zapravljanje časa, denarja in povzročanje nepotrebnih potov in razburjenja sebi in drugim. Tudi sodnik ni v izvešč. Verjemite mi, da se mu včasih kar meša od »rafafov« sladkih besed, ki švigajo sem ter tja po razpravni dvoranli. Ob teh prilikah ima priložnost marsikaj slišati sočnejše izraze, kakor pa v najzakotnejši pristaniški beznici! Potrebneje bi bilo sodniku reševati težje primere kriminala, kakor pa take »jezikarske« zadeve! Vendar je treba tudi take stvari vzeti v roke.

V mestih se tudi pogosto dogaja, da v primeru, kadar se dva stanovalca iste hiše spreta in do onemoglosti ozmerjata, oni, ki je bolj borben, vdre v stanovanje svojega nasprotnika, kamor se je slednji umaknil, ter ga tam še premakasti.

Večina so predmet »razžaljenih tožb« besede, ki skoro niso vredne omembe med pametnimi ljudmi. Vsak kolikšnja kulturni človek bi šel mirno preko tega in tako bi ostal osramočen tisti, ki ga je hotel sramotiti.

čaj. Tudi če bi res kaj imela med seboj, bi moral biti toliko moza, da bi to, kljub nastalo sporu med njima, obdržal zase.

Katoliška vera uči svojega bližnjega ljubiti, vendar pa se je pred nekaj meseci v razpravni dvoranli okrajnega sodišča v Novem mestu pokazalo, da se nekateri »goreči« verniki te zapovedi ne drže. V neki vasi živijo pobožna ženska, ki vsako nedeljo hodi k maši. Po maši pa je zbirala pred cerkvejo krog vernikov, ki jim pravila v najbolj banalni obliki, kako je neko deklet splavilo. Te govornice so se razširile po celi dolini, ker ženska tudi drugod ni mirovala z jezikom. Tako so prišle na ušesa tudi prizadetemu dekletu, ki je žensko zaradi obrekovanja tožilo. Prinesla je zdravniško potrdilo, ki pravi, da je spoino nedotaknjena, zdravnik pa je še pripomnil, da so take govornice slabo vplivale na duševno stanje dekleta, katero se je zdravilo že na živčnem oddelku bolnišnice v Ljubljani. Tako so te perversne trditve obdoženke padle v vodo in se pokazale, kot podla izmišljotina. Zaradi svojih nedeljskih »pomašnih« pridig, je morala obrekiljvka seveda v zapor.

Črnka Atherine Lucy se bori za enakopravnost

To se je dogodilo na ameriškem jugu v mestu Birmingham, kjer so prepovedali študij na univerzi črni Lucy. Odre-

klil so ji pravico, da bi se izobrazila med belimi ljudmi. Zaradi tega so nastale velike demonstracije. Ves napreden svet oboja tako zapostavljanje ljudi drugačne polti in to v Ameriki, kjer tako radi poudarjajo svobodo in enakopravnost. Federalni sodnik v tej državi je odločil, da univerza mora sprejeti črno med svoje slušatelje. 26-letna Atherine je odločila, da se bo borila za enakopravnost, ker to ni samo boj za njeno pravico, pač pa za pravico vseh črnotpilih ljudi v Ameriki.

Takih tečajev ne bo nikoli dovolj

KMETIJSKO-GOSPODINJSKI TEČAJ V ŽUZEMBERKU JE LEPO USPEL

Ob koncu novembra lanskega leta se je v Žuzemberku začel kmetijsko gospodinjski tečaj. Sprva je bilo celo nekaj pomislekov, saj bi tečaja jotos sploh ne bilo, toda prijavi je bilo vedno več. Kmetijska zadruga je dala prostor v Zadrugnem domu, nabavila štedilnik, občina je prispevala za nabavo posode in nekaterih kuhinjskih potrebščin in dala kurjavo, gospodinjska učiteljica Zvonka Baškovič pa je s pomočjo KZ organizirala in vodila tečaj. 34 deklet je redno 4-krat tedensko prihajalo v Žuzemberk. Le nekaj jih je bilo domačink, ostale so prihajale iz okolških vasi, precej iz okolice Sela - Žuzemberk, Križa, Vrhovca, s Trebč in Budganje vasi. Dvakrat tedensko so poslušala predavanja o kmetijstvu, vrtnarstvu, mlekarstvu, svinjereh in kokošereh. Za te predmete sta iz Novega mesta prihajali tov. Cudovnova in ing. Bobčdova. Dekleta so poslušala še predavanja o kmetijstvu, negi dojenčeka, o zdravi prehrani, higieni. Tov. Vute jih je seznanil z našo družbeno politično stvarnostjo. V dveh skupinah so po dvakrat tedensko kuhale pod vodstvom mlade, a izurjene domačinke Karmele Mikarjeve. Ročnih del jih je učila tov. Baškovičeva. V mesecu februarju so pripravile družabno prireditve in nastopile z veselo enodejanko na odru. Enkrat jih je obiskal in predaval o razvoju človeka dr. Obiak iz Novega mesta. V nedeljo, 14. marca je bil tečaj zaključen z lepo pripravljeno

dejo na vrsto ob posebno slovesnih prilikah. Pokazale so tudi izdelke ročnih del. Razstavni prostor je bil okusno opremljen in so ga tudi to pot poživljale sike domačnja tovarica Mikar-

razstavo. Na njej so prikazale preprosto, s zdravo in okusno pripravljeno hrano za delovnega človeka, s posebnim poudarkom glede vitaminov in boja proti alkoholizmu. Seveda ni manjkalo tudi kuharskih umetnij, ki pri-

predsednik KZ Tone Blatnik. Pohvalil je vnezo deklet za izobraževanje in poudaril potrebo po takih tečajih. Izrazil je upanje, da bo marsikatera od deklet poskušala izboljšati življenje doma. Rekel je, naj se ne nahajo izobraževati in naj skušajo vplivati še na domače fante, da bi obiskovali kmetijsko nadaljevalno šolo.

Spregovorila sta tudi tov. Kastelic in upravnica gospodinjstva centra iz Novega mesta, tov. Češarkova. Poudarila je dobro lastnost vsake gospodinje, da s preprostimi sredstvi nudi družini zdravo in dobro prehrano.

Vodstva tečaja in vsem, ki so kakor koli pomagali, da je tečaj lepo uspel se je zahvalila ena izmed tečajnic. Le težko so se dekleta ločila, saj so tri mesece preživele povezane s skupnimi skrbmi, težavami in uspehi. Za konec so zapetle še nekaj narodnih pesmi in svojo kuharsko himno. Tudi slikale so se za sponin. Prav gotovo se bodo uspehi tečaja pokazali marsikje že kmalu, da se bo življenje na trdi in skopi subokrajnski zemlji izboljšalo in postalo lepše v domovih, ki jih bodo vodile in urejale mišle izobražene gospodnje.

Kako so v Metliki sprejemali v Partijo

Po italijanski kapitulaciji je bil ojašjan sprejem novih članov v KPS. Pa so šli starejši člani-aktivisti do ljudi, ki so se izkazali v borbi proti okupatorju in sploh aktivno podpirali narodno osvobodilno borbo, ter jim povabili med članstvo Partije. Tako je prišel aktivist tudi k nekemu možakarju v Metliki, ki je bil znan naprednjak že izpred vojne in tudi med vojno je ves čas sodeloval z NOB. Ko mu je aktivist razložil kako in kaj, pa je možakar dejal:
»Veš, ne čutim se zrelega za Partijo. Predlagam pa, da na mesto mene vpišete mojo ženo Mico!«

Kam se boš skrili?

Tudi to je bilo med vojno v Metliki. Nekaj možakar se je spretno izmikal službi v partijskih enotah, hineč hudo bolen. Domačini so vedeli, kako je z njegovo »boleznijo«, pa so napisali na steno njegove hiše:
»Kam se boš skrili, ko pride svoboda? To ga seveda ni prizadelo. Takoj ob osvoboditvi je izvelel iz skrivališča osebni avto in pričel z njim služiti denar. Napisu na steno hiše »Kam se boš skrili, ko bo svoboda?«, se je pridružil še pripis: »V avto!«

Ko v starih č...

V okraju Čačak je 30 poštarjev dobilo trobente. Z njimi bodo sporočali ljudem svoi ročih v vas, Pametno in zanimivo, čeprav malo starinsko.

Uspešen l v

Pavo Kukrič iz Vidova sela (pri Drvarju) je ujel 240 kun zlatic. To je bil bogat lov ne samo po številu kun, ampak tudi po zasluzku - Kukrič je za vsako kožo dobil 15.000 din.

Pretep svetopisemskih agentov

Dogodilo se je v ameriškem mestu Terre Haute, država Indiana, da sta se na cesti stopla dva prodajalca svetih pisem. Vzrok je bila menda nelojalna konkurenca pri prodajavi svetih bukev. Da je bil postavljen spet »mir na zemlji« je morala posredovati policija.

OKROGLE

MIRNA KRI
Džentlemen John je prišel v trgovino. »Rad bi vedno, veliko vedro«. Trgovcu črna ga prinese. John si ga natačno ogleda pa pravi: »Telo bo dobro. Prosim, zavijte ga in pošljite v Springfield silico št. 15. Ko je bil že med vrati, se obrne in doda: »Pa čimprej ga pošljite, veste: hiša nam gori.«

FILMSKA ZVEZDA
Filmska »zvezda« je šla po potni list. »Ste poročeni?« je vprašal uradnik.
»Da, od časa do časa...«

PRAZNOVERNOST
»Ali pomeni nesrečo, če srečaš mo črno mačko?«
»Ja, odvisno je, kaj ste: človek ali — miš!«

SE ZGODI...
Obtoženec: »Ne pozabite, da sem se poročil lani 1941... Čez nekaj dni je izbruhnila vojna.«
Sodnik (ki je tudi oženjen): »Prav res, tudi to se zgodi...«

NAROBE SVET
»Veh, zadnjič sta se pri Vrhnikih hudo zaletela s svojima avtomobiloma Šloferja »Mleko-promet« in »Slovenija-vino«. Spasno, ti povem.«
»Kaj bo španso, če je bila nesreča?!«
»Čakaj: komisija je namreč ugotovila, da je bil šofer »Slovenija-vino« trezen, šofer »Mleko-prometa« pa nasekan.«

Uspešen l v
»Lepa reč, meni že ne bi prišlo na misel, da bi ponival posodo!«
»Saj tudi meni ni, pač pa moji ženi!«

V SAMOTAH PRAGOZDA

Priredil in marisal Sasa Dobrila

7. Tekla sta zkozi gozd že dobro uro, ko je pričelo rahlo deževati. Vilče je pozabil, da je starejši tabornik, ki si je zaslužil že nekaj odklovanj in ki ima že vrsto taborniških izpitov in večini. Rad je prepustil vodstvo mlajšemu tovarišu. Vedel je, da je njegovo znanje naravno iz knjig. Rok pa je v resnici preživel otroška leta le v gozdovih.

8. Vsaka kretanja mladega polindijanca je izražala toliko trdne volje in samozavesti, da je bil Vilče vesel, da ga ima za tovariša. Dečevalo je vedno močnejše in Vilče se je spraševal, kaj bosta prenočila. »Kaj ko bi poiskala kakšno votlino, Rok?« »Ne, votlina je poleti zelo mrzla. Najti morava novo, tam si urediva prebivališče.«

9. Se sta tekla precej časa in čeprav sta bila mokra, ju ni zeblo, ker sta se naglo gibala. Naenkrat se je Rok ustavil in splezal na veliko drevo. Ko se je razgledal, je v daljavi opazil skupino lepo rasčelih boj. Brez besede se je spustil na tla in fanta sta v lahkem drncu spet tekla. Radovednost je gnala Vilčeta, da ni zaostajal za Rokom.

10. Pritekla sta do velike hoje. Rok je upognil spodnje veje in jih s koliki pritrldil na tla. S svežimi gostinji vejami sta prepletla nato upognjene veje in tako dobila gosto streho. Imela sta zavetje, ki ju je kar dobro varovalo pred dežjem. Debele kaplje so padale na veje in polzele na tla.

11. Ko sta se v spletni koči spogledala, jima je bilo toplo, saj sta napela pri delu vse svoje sile. Izpod sosednjih dreves sta nagrabila v uro kup jelovih igel. Indijance je veselo se smeje vzel v kup in se pregrnil z iglami. Vilčeta je steer zbadalo...

12. ...vendar je posnela Roka. »Tu vosa spala do jutra«, je dejal Rok. »Morda bo dež ponehal, potem bova zakurila ogenj. Če ne, ostaneva tu in počakava. Koža bo kmalu utrjena in naju ne bo zeblo.« »Kaj pa živež?« je zakrbelo Roka. »Ne boj se, vsega je v gozdu dovolj: jagod, koreninje, rib...«